

Լ. ԶԻԼՈՎ

ՈԼՅԱՅԻ
ԶՄԵՌԸ

ՊԵՏՆՐԱՍ

891.715
2-60

-6 NOV 2011

891.7115

ԼԵՎ ՉԻԼՈՎ

9-60

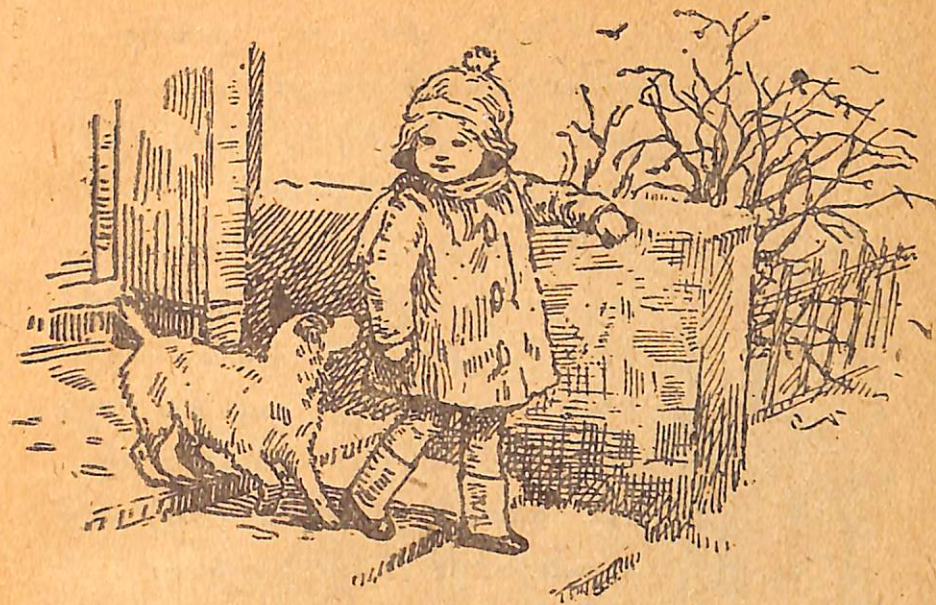
Այ

ՈԼՅԱՅԻ ՉՄԵՌԸ

Թարգմ. ԳԱՐ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Նկարները՝ Ա. ԳԱՎԻԴՈՎԱՅԻ

ՊԵՏՀՐԱՏ
ՀԼԿՅՈՒՄ ԿԿ ԿԻՑ ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1938

ՍԱՌՑԱԼՈՒԼԱՆ

Փոքրիկ Ուլյան կանգնած է դռան պատիկ պատշգամբում: Կարմիր-կարմիր արև է: Ձյունը կայծերի պես ցուլում է: Սառնամանիքը մարդու քիթ ու ախանջ է դադում: Ի՞նչ լավ է:

Բայց ամենից լավը սառցալուլան է՝ յերկար, գազարի պես հաստ ու ինքն ել՝ կարծես իսկական ապակույց: Այ թե ձեռքս ընկներ:

Ուլյան տեսնում է, վոր փայտը ձեռքին մի ոտար քեռի յե անցնում մոտով:

— Քեռի, այն լուլան գցես: Այ, հրեն կախ ընկած է:

6280

38

Քեռին փայտով խփեց—
լուլան վայր գցեց: Բայց լու-
լան ծըրնգ՝ ընկավ ձյան մեջ,
թաղվեց, եւ չերեաց:

Ուլյան մտնում է ձյան կույ-
տի մեջ, վոր լուլան հանի:
Գնում, գնում, որորվում ընկ-
նում է: Հենց սառցալուլի
թաղված տեղը: Հենվում է...
Ու ձեռքերի վրա ընկնում
ձյան մեջ: Զյունը լցվում է
թեքերը: Թպրտում, թպրտում,

հազիվ գուրս է գալիս: Դե հիմա յեկ ու
լուլան գտիր: Վոնց գտնես: Ամբողջ ձնա-
կույտը տրորվել է:

Ուլյան տեսնում է, վոր
թիակն ուսին՝ մի ուրիշ քեռի
յե մոտովն անցնում:

— Քեռի, լուլան ձյունի
տակից հանես: Այ, այնտեղ կախ ընկած էր:

Փայտով ցած գցեցինք: Ընկավ ձյան մեջ:
Այ, այնտեղ:

Քեռին ամբողջ ձնակույտը
թիակով քանդում—գցում է
ճանապարհի վրա:

Լուլան հենց այդտեղ էր,
վոր կար:

Ուլյան լուլան վերցնում—
վազ է տալիս տուն:

— Մայրիկ, սառցալուլա
յեմ գտել:

Մայրիկը նայում է Ո-
ւլային:

— Վայ ամա՛ն, այդ վո՛ր-
տեղ ես այդպես թավալ
տվել: Լուլան դիր ափսե-
յի մեջ: Շուտ շորերդ
հանիր:

Մայրիկն Ուլայի հագից

փոքրիկ մուշտակը, վալենկաներն ու գլխարկը հանեց, ձյունը թափ տվեց ու նրա ձեռքերը սրբեց: Իսկ Տիմկա շնիկը թռչկոտում, փնգստում է. խաղալ է ուզում: Ուլյան հանվեց, պահարանից վերցրեց ծայրին թուղթ կապած թելն ու միջանցքում սկսեց Տիմկայի հետ վազվզել: Վազվզեց, վազվզեց, հոգնեց: Ճաշն ել արդեն պատրաստ է:

Ուլյան ճաշեց ու հիշեց իր սառցալուլան: Գնաց փնտրելու:

Ափսեհ գտավ, բայց մեջը՝ ջուր: Իսկ լուլան չկա ու չկա:

— Մայրիկ, ուր է իմ լուլան: Չեմ իմանում՝ ափսեյի մեջ ո՞վ է ջուր լցրել, լուլան ել դեն գցել:

— Այ, ա՛յ, — ծիծաղում է մայրիկը: — Բա՛շե՛ս իմանում, փոր լուլան սառցից է, իսկ սառույցը տաք տեղը հալվում է: Չուրբ սառցենս՝ սառույց կդառնա: Սառույցը տաքացենս՝ ջուր կդառնա:

Հ Ե Տ Ք Ե Ր Ը

Ուլյան առավոտը դուրս յեկավ բակն զբոսնելու: Տեսնում է՝ բոլոր շավիղները ձյունը ծածկել է: Ջյան միջով է գնում: Ջյունը փորփոշ է, փափուկ: Վրայով դեռ գնացող չի յեղել: Ուլյան առաջինն է:

Վո՛չ, առաջինը չե՛: Հրեն, ելի մի բանի հետք կա: Դարձյալ պստիկ տոնածառի նման է, միայն թե ավելի մեծ: Բայց հրեն, ելի հետքեր՝ պուճպուճ: Տոնածառի նմանող հետքերը հանկարծ կորչում են, իսկ պուճպուճ հետքերը յետ են դառնում: Իսկ ձյունն ելի փափուկ է, փորփոշ: Վրայով դեռ գնացող չի յեղել: Ուլյան առաջինն է:

Վո՛չ, առաջինը չե՛: Հրեն, ելի ի՛նչ հետք կա՝ յերկու զուանի: Զուլերը լայն են — վրայով

կարելի չե քայլել: Զուրբը յետ են դարձել
դեպի ձյան կույտը, գնացել են առաջ, թեք-
վել տան հետևն ու ել չկան: Բայց հրեն, ելի
հետքեր՝ վանդակավոր, պործած, մեծ-մեծ:
Մի շավղից դուրս են յեկել ու դեպի մյուսը
գնացել: Զյունը դարձյալ փափուկ է, փոր-
փոշ: Վրայով գնացող չի յեղել: Ուլյան առա-
ջինն է:

Ուլյան հասավ մորաքույր Կատյայի պատըշ-
գամբին: Մորաքույր Կատյային հյուր է
յեկել: Նստեց սնդուկին: Նստել՝ նոր կրկնա-
կոշիկներով թխթխկացնում է սնդուկին ու
պատմում պատիկ տոնածառի նմանող փոք-
րիկ հետքերից և բծանման հետքերից... Իսկ
մորաքույր Կատյան ասում է.

— Այդ ծիտիկն է թռչկոտել, իր համար
կուտ փնտրել ու պատիկ
տոնածառի պես հետ-
քեր թողել: Բծերին ա-
նող հետքերն ել կա-
տուն է թողել: Ծիտիկը
կատվին տեսնելուն
պես թռել է, ու նրա
հետքերը վերջացել են:
Կատուն ել տուն է

գնացել: Ագռավը թռչկո-
տել, կուտ է փնտրել ու
մեծ տոնածառի պես հետ-
քեր թողել: Պուճ-պուճ
հետքերն ել մեկն ու մե-
կի շունն է թողել: Ագռավը
շանը տեսել, վախեցել,
թռել—գնացել է, ու նրա
հետքը վերջացել է: Իսկ
շունը տուն է գնացել: Զուլավոր հետքերն
ել Միշայի թողածն են—նա յե
դահուկներով սահել: Իսկ վան-
դակավոր հետքերը Յեգոր պա-
պի տրեխներինն են:

Այսպես բոլորի մասին ել
իմացավ Ուլյան: Վոչ վոքի չի
տեսել, միայն հետքեր են կա-
տել, բայց բոլորի մասին ել

իմացավ, թե ով ուր և
ինչու յե գնացել:

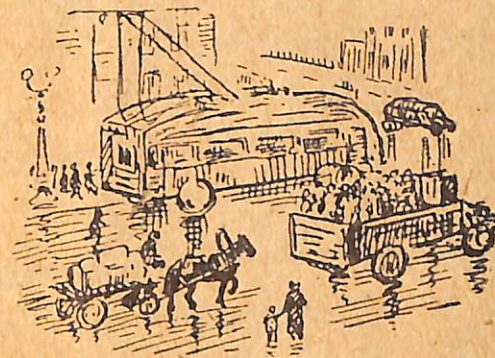
Ուլյան գնում է տուն:
Տեսնում է՝ ձյան վրա ելի
նոր հետքեր կան: Մորա-
քրոջ պատշգամբից մինչև
տուն հասնելը: Գյարթ-

Քյարթ՝ նախշած գաթի պես: «Այդ յես եմ
 նոր կրկնակոշիկներով գնացել մորաքույր
 Կատյայի մոտ, — մտածում ե Ուլյան: Հիմա
 իմ մասին ել բոլորը կիմանան: Քյարթ-
 Քյարթ՝ նախշուն գաթի պես հետքերս կտես-
 նեն ու կճանաչեն»:

Վ Ո Ջ Ն Ի Կ Ը

Ուլյան ու մայրիկը հյուր եյին գնում մորա-
 քույր Կլաշայի տուն: Մորաքույր Կլաշան
 հեռու՝ Նլեկտրական գործարանի մոտ ե ապ-
 րում: Գործարանում նա ելեկտրական լամ-
 պիկներ ե շինում: Ամբողջ քաղաքն ավտոբու-

սով պետք ե անցնեն: Այ հետաքրքիր բան:
 Մեկ տրոլեյբուսն ե սլանում, մեկ՝ տրամ-
 վայր, մեկ կարմիր բանակայիններն են յեր-
 գելով անցնում, մի տեղ խաղալիքների խա-
 նութ ե, մի տեղ՝ տիկնիկ-յերեխաների խա-
 նութ. սարից այնպես են սլլում, ասես խ-

կական լինեն: Բա ժողովուրդը, ժողովուրդը:
Տեղ հասան, իսկ մորաքույր Կլաշան յեր-
կու կատու և մի փոքրիկ վոզնի ունի:

Ույան մտնելուն պես կատուներին տես-
նում է: Կատուներից մեկը գորշագույն է,
մյուսը՝ շեկ: Յերկուսն ել մորաքույր Կլա-
շայի մահճակալին քնած են: Իսկ վոզնիկը
չի յերևում:

— Բա ուր ե քո վոզնիկը, — հարցրեց Ույան:

— Միքիչ սպասիր: Հենց վոր մուլթն ընկնի,
կգա, — ասաց մորաքույր Կլաշան: — Հրեն,
նրա ամանն անկյունում դրած է: Նա իմ
գիշերային բնակիչն է: Ամբողջ ցերեկը քնում
է, իսկ գիշերը ման է գալիս:

Ույան սպասեց, շատ սպասեց: Վաղուց
մուլթն ընկել էր: Ելեկտրական լամպը վա-
ռել էյին, բայց վոզնիկը չկար ու չկար:
Սպասելուց ձանձրացավ, սկսեց գնդակ խա-
ղալ: Նստեց հատակին: Գրն-

դակը գլորեց գեպի բու-
ֆետը, կպավ բուֆետին
ու յետ դարձավ գեպի
Ույան: Հանկարծ գնդակը
ծլընգ՝ ընկավ բուֆետի
հետևն ու հենց այնտեղ ել մնաց: Ույան

գնաց գնդակը փնտրելու, բայց բուֆետի հե-
տեվից փր՝ ֆ-փր՝ ֆ-փր՝ ֆ... ասես ավտոմոբիլ լի-
ներ: Ույան վախեցավ — փախավ մայրիկի
մոտ:

— Այնտեղ՝ բուֆետի հետևը մեկը փրնչ-
փրնչում է:

— Վոզնիկն է, ելի, — ասում է մորաքույր
Կլաշան, — դու քո գնդակով նրան արթնաց-
րել ես:

— Բա ինչո՞ւ յե փնչացնում:

— Քեզ ե վախեցնում:

— Նա մե՞ծ է:

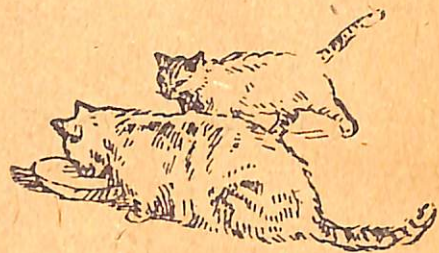
Իսկ վոզնիկը դուրս յեկավ: Կլոր է, բոլոր
կողմերից ասեղներ են ցըց-
ված: Դուռնչը կարծես խողի
դուռնչ լինի, միայն թե մազի
մեջ կորել է: Գալիս է, բայց
քարշ գալով, առանց շտապե-
լու: Կանգ է առնում, դուռնչը
բարձրացնում, չորս կողմը
պտտացնում ու նորից քարշ է
գալիս:

— Ամանը՝ տուր մի տեսնեմ, — ասում
է մորաքույր Կլաշան, — նրա համար ընթրիք
պատրաստենք:

Հացը բրդեց, վրան կաթ լցրեց ու դրեց հատակին: Վոգնիկը դեռ ամանին չհասած՝ յերկու կատուն ել վրա պրծան ու սկսեցին կաթը լակել: Վոգնիկը մոտեցավ, խցկվեց նրանց արանքը և ինքն ել սկսեց ուտել: Միայն թե չի լակում, այլ չպչպացնում է: Ասես խոզ լինի:

Մինչ նա առանց շտապելու չպչպացնում եր, կատուները նրա ամբողջ ընթրիքը կերան ու գնացին:

Վոգնիկը մնաց մենակ, դունչը կախ գցեց հատակին ու մնաց անշարժ:

— Նա քնեց, — հարցրեց Ուլյան:

— Վոչ, — պատասխանեց մորաքույր Կլաշան, — կատուներին ե նեղացել: Հրեա, հիմա նրա ամանը նորին կլրցենեմ, և նա իսկույն կաշխուժանա:

Մորաքույր Կլաշան էլի հաց բրդեց ու վրան կաթ լցրեց. Վոգնիկը դունչը բարձրաց-

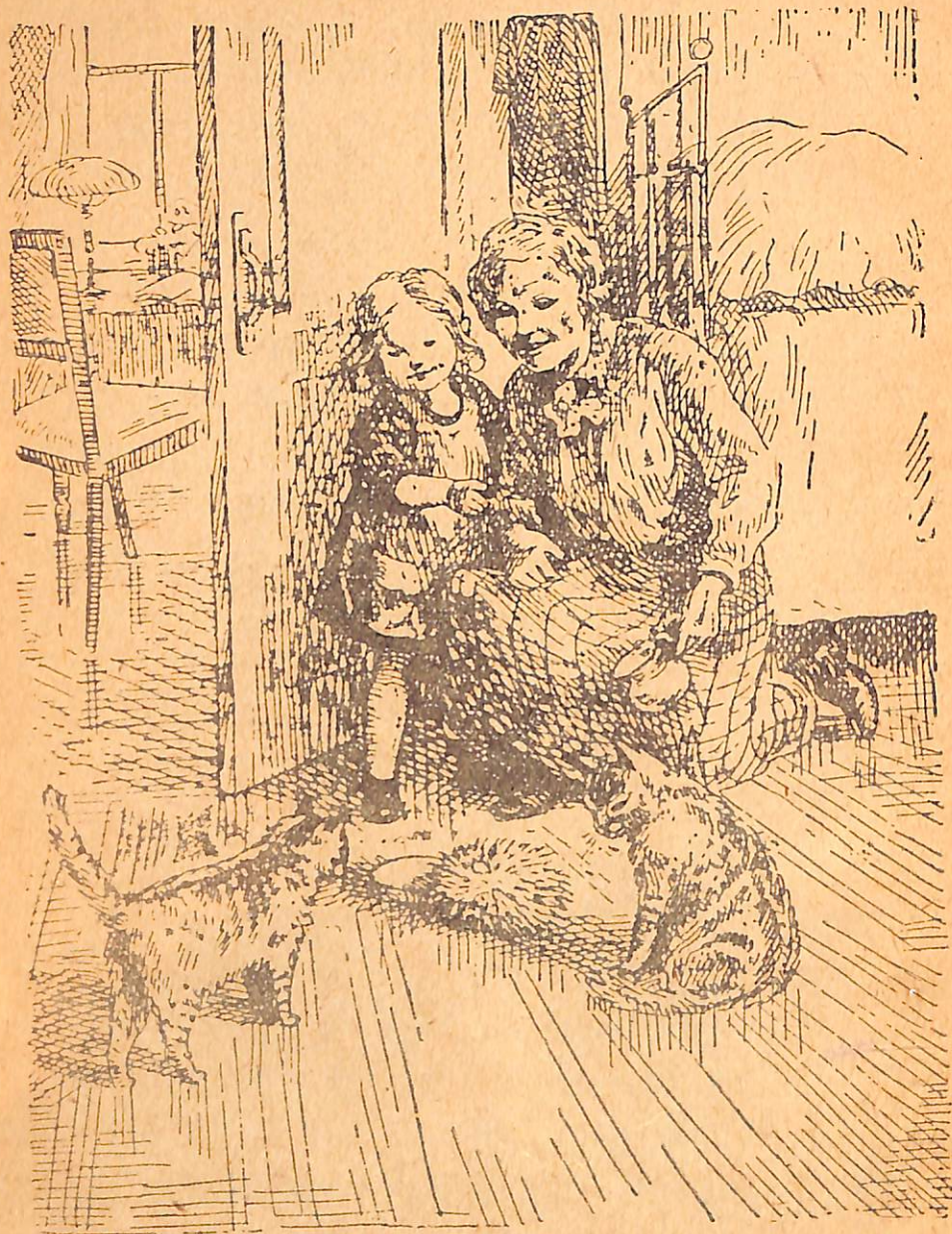
րեց, քիթը ման ածեց, առջևի թաթերը դրեց ամանի մեջ ու սկսեց չպչպացնել:

— Կատուները գալիս են, — գոչեց Ուլյան: — Բռնեք դրանց:

Սկսում է նրանց քշել, բայց մեկ է, նրանք մեջ են ընկնում:

— Վոչինչ, թող գան: Հիմա արդեն նա նրանց կքշի, — ասաց մորաքույր Կլաշան:

Յեվ իսկապես: Գորշ գույնի կատուն տեղավորվեց, փոր կաթը լակի, իսկ վոգնիկը կողքով հրեց նրան: Ծակծկեց ու վռնդեց: Շեկ կատուն տեղավորվեց: Վոգնիկը նրան ել կողքով հրեց: Ծակծկեց ու վռնդեց: Յեվ մենակ ու ազատ սկսեց չպչպացնել:

ՀԱՅՐԻԿՆԵՐԸ

Հայրիկը պահարանից մի փաթեթ հանեց:
Բաց արեց ու ասաց.

— Վահ, բոլորը ժանգոտել են:

— Ո՞վ են «ժանգոտել», — զարմանում է Ուլյան: — Մի տեսնեմ:

Հայրիկը փաթեթը ցույց տվեց, մեջը չմուշկներ են: Միշայի չմուշկների պես: Միայն Միշայինը մեծ են, իսկ սրանք՝ փոքր: Միշայինը նոր են, մաքուր, փայլուն: Իսկ սրանք՝ հին, կեղտոտ, շեկ: Պտուտակներն ել չեն պտտվում:

— Այս ում դարձվորներն են, — հարցնում է Ուլյան:

— Իմն եյին, իսկ հիմա քոնը կլինեն:

— Այդպիսի բան ինձ պետք չի: Թու՛ւ, ինչի՞ նման են: Չեմ ուզում յերեսն ել տեսնել:

— Ե՛հ, մի տեսնի... Մինչև վաղն առավոտ մի տեսնի: Չե՛:

— Ինչո՞ւ այդքան ուշ:

— Մինչև առավոտ յես կնորացնեմ:

— Վճնց չե, կանեսա... ի՞նչպես:

— Ա՛յ, կիմանաս:

— Հայրիկը մի կոշտ թուխտ հանեց և

սկսեց չմուշկներից մեկը սրբել: Սրբեց, սրբեց, յերկար սրբեց: Ույան կողքին կանգնել նայում ե:

— Չե՛ վոր դու չեյիր ուզում սրանց յերեսը տեսնել, — ասում ե հայրիկը, — բայց նայում ես:

— Յես դրանց չեմ նայում, թղթին եմ նայում:

Հայրիկը չմուշկը սրբում ու սրբում ե, և չմուշկը մաքրվում—դառնում ե նոր չըմուշկ: Հետո սկսում ե մյուսը սրբել, և մյուսն ել նրա պես ե դառնում:

Հայրիկը հոգնում ե, յերկու չմուշկն ել դնում ե աթոռին ու սկսում թերթ կարդալ:

— Հայրիկ, — ասում ե Ույան, — մեկ ե, պտուտակները չեն պտտվում:

— Սպասի՛ր, — պատասխանում ե հայրիկը՝ յերեսը թաղելով թերթի մեջ, — պտուտակներն ել կպտտվեն:

— Յե՛րբ:

— Ճաշից հետո...

Ճաշից հետո հայրիկը պառկեց բազմոցին ու քնեց:

Ույան ստիպված եր տիկնիկ խաղալ, թե չե՛ ձանձրալի յեր: Տիմկայի գլուխը մի ջնջոց փաթաթեց, իբր թե հագցրեց, նստեցրեց

փոքրիկ գորգին և սկսեց տիկնիկները նրա մոտ հյուր տանել:

Տիկնիկը մոտենում ե ու ասում.

— Բարե՛, պապի: Թոռնիկիդ համբուրի՛ր:

Տիմկան տիկնիկից հոտ ե քաշում, իբր թե համբուրում ե: Իսկ Ույան մի ուրիշն ե բերում: Յերկար ժամանակ խաղում

եր: Հայրիկն արթնացավ, նայեց, չմուշկ-
ներին ու վոնց ձայնը գցեց.

— Մայրիկ, ուր ե քո մեքենայի յուղը:

Մայրիկը սրվակով մեքենայի յուղը բե-
րեց: Հայրիկը յուղը կաթեցրեց պտու-
տակների վրա, և պտուտակները պտըտ-
վեցին:

— Ըհը՛, չմուշկներդ արդեն պատրաստ են,
թնչ պակաս են:

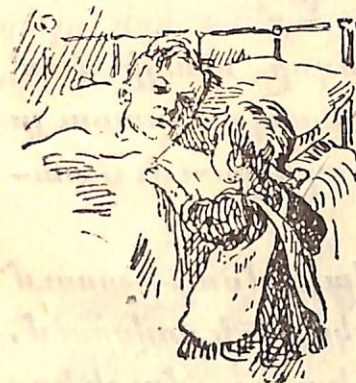
ՈԼՅԱՆ ՉՄՈՒՇԿՆԵՐՈՎ

Առավոտյան Ոլյան հայրիկին զարթեցրեց:

— Հայրիկ, չմուշկ խաղանք:

— Միշային խնդրիր, — ասում ե հայրիկը, —
յես աշխատանքի պիտի գնամ:

— Ինչո՞ւ ճիշտ չես ասում, դու հիմա
յերեկոներն ես գնում:

— Մեր գործարա-
նը նոր մեքենա յեն
բերել, — ասում ե հայ-
րիկը, — տեղը պետք
ե դրվի, յես ել պետք
ե այնտեղ լինեմ:

— Բոլորովին նոր,

փորից գեռ չի՞ յեղել:

— Այո:

— Ի՛նչ, գնա, — և Ոլյան հոգոց հանեց:

Հետո վալենկաները հագավ, մուշտակը
հագավ ու գնաց վերև՝ Միշայի մոտ:

Միշան թեյ եր խմում ու գիրք կարդում:
— Միշա, գնանք չմուշկ խաղանք: Հայրիկս
ինձ համար չմուշկ ե մաքրել:

— Յեզոր պապին
խնդրիր, — ասում
ե Միշան, — յես
ժամանակ չունեմ,
դպրոց պետք ե գը-
նամ:

Ուլյան տուն ե
գնում, լվացվում,
թեյ խմում, հագ-
նւթում ու չմուշկ-
ներն առնում-գնում ե Յեզոր պապի մոտ՝
պահակատուն: Իսկ Յեզոր պապը մորաքույր
Կատյայի վալենկաներն ե կարկատում: Շտա-
պում ե:

— Գնա՛ Լենա Նեստերովայի մոտ, — ասում
ե Յեզոր պապը: — Նա յերեկոյան ե սովորում,
իսկ հիմա տանն ե: Նրա հետ ել չմուշկ կը-
խաղաս:

Ուլյան գնում ե Լենայի մոտ, իսկ Լենան
ճաշի համար կարտոֆիլ ե մաքրում:

— Լենա, գնանք չմուշկ խաղանք: Ա՛յ,
հրես:

— Յեկ ոգնիր՝ կարտոֆիլը մաքրենք, —
ասում ե Լենան: — Մաքրենք պրծնենք, կգը-
նանք:

Կարտոֆիլը մաք-
րում պրծնում ու գը-
նում են բակը:

Լենան Ուլյայի աջ
վոտքի չմուշկը հագ-
ցրեց, կապեց ու ասաց.

— Դէհ, խաղա՛: Մի
վոտքիդ վրա վագիր, իսկ
մյուսի վրա խաղան: Մի վոտքիդ վրա խա-
ղալը վոր սովորեցիր, մյուս չմուշկն ել կկա-
պեմ:

Ուլյան կանգնեց շավղի
վրա: Շավիղը սառցից
ե, կոկ, իսկական չմուշկ
խաղալու համար: Ու-
լյան կանգնել ե չմուշ-
կի վրա, մյուս վոտքով
հրում ե, բայց առաջ
չի գնում ու չի գնում:

— Լենա, մյուս չը-
մուշկը հագցրո՛ւ: Մեկից բան դուրս չի գա-
լիս:

— Գնա, Է,—ասում է:—Յերկուսից իսկի
բան դուրս չի գա:

— Չէ, դուրս կգա:

Լենան մյուս չմուշկն է կապում: Ուլյան
կանգնում է շավղի վրա,—բայց տեղից չի
շարժվում: Չմուշկները ծալվում, լիսլիսկում
են: Մեկ եւ տեսար վայր ընկար ու վոտ-
քերդ փռեցիր:

Ուլայի մայրիկը դուրս յեկավ պատշգամբ:

— Վայ, Լենա, Լենա: Չես կարողանում
Ուլայի հետ չմուշկ խաղալ: Դե տես՝ հիմա
մենք վոնց ենք խաղալու:

Մայրիկը Ուլայի ձեռ-
քերից բռնեց-քաշեց
դեպի իրեն: Ուլյան սա-
հեց: Մայրիկը յետ-յետ
է գնում, իսկ Ուլյան
առաջ է սահում:

Հայրիկն աշխատան-
քից յեկավ: Նոր սահ-
նակ բերեց:

— Եհ,—ասում է,—դու և Ուլյան չեք կա-
րողանում չմուշկ խաղալ: Ո՛ւլյա, բռնիր սահ-
նակից: Պինդ բռնիր ու վոտքերիդ վրա պինդ

կանգնիր: Վոտքերդ դիր իրար կողք ու կանգ-
նիր:

Հայրիկը սահնակը սահեցրեց, Ուլյան եւ սա-
հեց: Խնջքան եւ արանգ: Յեթե հայրիկը սահ-
նակն առած չլիներ, բան դուրս չեր գա:

Ծ Ի Տ Ի Կ Ը

Ուլյան ու մայրիկը փողոցով գնում էին։ Պարզկան այնպես էր, վոր պահ, պահ, պահ։ Նույնիսկ միլիցիոներն ել գլխարկի տակից գործած ու ականջավոր մի գդակ էր դրել։ Մայրիկն Ուլյայի գլուխը տաք թաշկինակ էր փաթաթել, միայն աչքերն էին յերևում։

— Վազիր, Ուլյա, կտաքանաս։ Հանկարծ ճանապարհին մի փոքրիկ գունդ է յերևում։ Ուլյան մոտ է վազում—ծիտիկ է։ Փետուրները բիզ-բիզ, վոտ-բերը փորը քաշած, աչքերը խուփ՝ ընկած է։

— Մայրիկ, մեռած թռչուն է։

Մայրիկը մոտեցավ։ Ծիտիկին վերցրեց, նայեց։

— Սառել է, յերևի։

— Տանե՞նք տուն։

— Տանենք։

Ծիտիկին տուն տա-
րան, դրին մի տուփի
մեջ, բամբակով փաթա-
թեցին։

— Մայրիկ, նա մե-
ռած է։

— Ուրեմն մեռած է։

— Վայ ափսոս։

Ուլյան մի քիչ նստեց սեղանի մոտ ու շարունակ ծիտիկին էր նայում։ Քունը տա-
րավ։

— Պառկիր, Ուլյա։

— Բա ծիտիկը մենակ
պետք է մնա։

— Ի՞նչ պետք է լինի
վոր։ Մենք կատու չունենք,
ուրիշներինն ել Տիմկան չի թողնի։

Ուլյան պառկեց քնելու։

— Ծիտիկին լավ պահիր,—ասում է Տիմ-
կային։

Յեվ քնեց։

Առավոտյան զարթնեց, վաղ տվեց ծխիկին
տեսնի: Բայց տուփի մեջ միայն բամբակն
էր մնացել:

— Հրեն քո ծխիկը, — ցույց է տալիս
մայրիկը դեպի պահարանը, — տաքացել է:

Ույան նայում է պահարանին — ծխիկը
կենդանի նստած է պահարանի գլխին:

ՈւՅԱՆ ԴԱՅՈՒԿՆԵՐՈՎ

— Ույա, — ասում է Միշան, — յեկ դա-
հուկներով ման գանք:

— Վճնց:

— Կանգնիր հետևս: Հրեն
քեզ համար յես յերկ-
րորդ ողեր եմ շինել: Վոտ-
քերդ անցկացրո՛ւ այդ ողե-
րի մեջ: Անցկացրի՛ր: Ինձ
պի՛նդ բռնիր: Բռնե՛լ ես: Ա՛յ,
յես այս վոտքով կշարժեմ,
դու ել այս վոտքով շար-
ժի՛ր: Ա՛յ, յես սրանով, դու
ել դրանով՝ մյուսով: Մեկ — ա՛յ, սրանով, յեր-
կո՛ւ — ա՛յ, դրանով: Դեհ, գնացի՛նք: Մեկ, յեր-
կո՛ւ: Մեկ, յերկո՛ւ:

Յեվ իսկապես՝ գնում են:

— Մայրիկ, յես դահուկներով գնում եմ:

— Գնա՛, գնա՛, բայց վայր չընկնես:

Հանկարծ, վորտեղից-վորտեղ — Տիմկան:
Մոտ է վազում և ծլընգ՝ դահուկները վրա:
«Յես ել, ասում ե, ձեզ հետ ուզում եմ սահել»:
— Տիմկա, մի խանգարի:

Բայց նա արդեն չկա, վայր է ընկել:
Առաջ են գնում, իսկ Տիմկան դարձյալ
պատրաստվում է ծլնալու:

— Տիմկա, մի խանգարի:

Ուլյան ուզեց նրան վռնոգել, բայց ինքն էլ
վայր ընկավ:

— Սպասիր, — ասում է Միշան, — հիմա
Տիմկային ել տեղ կանենք:

Տուն վազեց, մի արկղ բերեց, պարանը գցեց
արկղին ու ծայրը կապեց
Ուլայի վոտքին: Տիմկային
նստեցրեց արկղի մեջ:

— Նստիր:

Կանգնեց դահուկներին
ու նորից գնացին: Միշան
առջևից, Ուլյանն րա հետե-
վից, իսկ Տիմկան բոլորից

Միշան առջևից, Ուլյան նրա հետևից, իսկ Տիմկան բոլորից հետո՝
արկղի մեջ

հետո՝ արկղի մեջ, Ուլյային պարանից թափ ե տալիս ու տալիս:

— Ի՞նչ ես թափ տալիս, է:

Իսկ նա ելի թափ ե տալիս ու տալիս: Ուլյան յետ ե նայում, մեկ—ու վայր ե ընկնում: Իր հետևից քաշում ե Միշային, ու նա ել ե վայր ընկնում: Մենակ Տիմկան ե մնում արկղում նստած և իրեն լիզում:

ՏՈՆԱԾԱՌԸ

Ուլյան, ու հայրիկը գնում են Կոլյա քեռոնց մոտ: Նա քաղաքից դուրս ե ապրում: Յերկաթուղով կես ժամ ճանապարհ պետք ե գնան:

Նստում են մանկական վագոն: Պատերին նկարներ են կախ տված, առաստաղից՝ տիկնիկներ, արջուկներ ու թռչունների խրտվիլակներ: Գնացքը շարժվում ե, և այս բոլոր բաները որորվում են այս ու այն կողմը:

Վագոններում ապրանք մանածող կանանցից հայրիկն Ուլյայի համար գաթա, միջով ու շաքարեղեն առավ: Ուլյան ուտում ե ու լուսամուտից նայում: Իսկ լուսամուտից դուրս

տոնածառեր են վազում, վազում ու վազում:
Շատ: Ուղիղ, խիտ, ձյան մեջ:

— Հայրիկ, յեկ տո-
նածառապատեղից կըտ-
րենք,—ասում է Ուլյան:
Հրեն, ինչքան կա: Կոլյա
քեռոնց մոտ գնալու ել
ինչ կարիք կա:

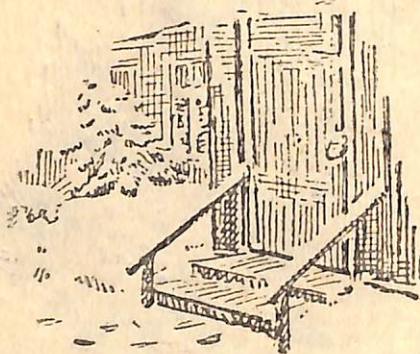
— Այս տոնածա-
ռերը դիտմամբ են տնկել, վոր ձյունը ունենրը
չծածկի: Քամին դաշտից ձյունը կքշի, տոնա-
ծառերի մոտ կհալաքի, իսկ տոնածառերը
չեն թողնի առաջ գնա:

Հասնում են քեռի Կոլյայենց տուն: Նրա
դռան վրա կողպեք է դրված—տանը չի:

Դռան պատիկ պատշգամբի մոտի ձնակույ-
տի մեջ մի տոնա-
ծառ է տնկված.
կլոր, խիտ, լավ: Ա-
վելի լավ, քան յեր-
կաթգծի վրայի տո-
նածառերը:

Հայրիկն ու Ո-
լյան գնում են քեռի

Կոլյայի հարեանների մոտ բանալին ուզելու:

Հանկարծ քեռի Կոլյան ինքն է դուրս գալիս
դեմները:

— Ինձ շատ եք սպասել,—հարցնում է—
Յես նավթի եյի գնացել:

Դուռը բաց արեց: Ներս
մտան, հանվեցին: Սկսեցին թեյ
խմել: Թեյը վերջացրին, իսկ
Ուլյան հարցնում է.

— Տոնածառ կտրե՞լ ես: Բա
մը ե:

— Տոնածառը պատրաստ
է,—ասում է քեռի Կոլյան:—
Հրես վոր պատրաստվեք գնա-
լու, քո տոնածառը քեզ կտամ:

Ուլյան ամբողջ սենյակն աչքածեց, խոհա-
նոց գնաց: Վոչ մի տեղ տոնածառ չկա:

— Վոչ մի տեղ չկա...Տոնածառը, գուցե,
անտառում է մնացել:

— Անտառում ինչո՞ւ պետք է մնա, յեթե
կտրված է: Այստեղ է, մի՞ անհանգստանա:
Դու կողքովն անցել, բայց չես տեսել:

Ուլյան նորից գնաց փնտրելու, բայց ելի
վոչ մի տեղ չկա: Իսկ հայրիկն ու քեռի Կո-
լյան խոսում և նրա վրա ուշք չեն դարձնում:

Ուլյան նստում է աթոռի վրա և ինքնիրեն ուռում:

Քեռի Կոլյան նայում է նրան, ձեռքից բռնում—տանում է լուսամուտի տակ և ցույց տալիս այն տոնածառը, վոր դռան պատշգամբի մոտ է:

— Այդ մերն է, — զարմանում է Ուլյան: — Այդ յերբ ես տնկել: Ամառը յեկա, չկար:

— Չե՞ վոր յես քեզ ասացի, թե անտառից եմ կտրել: Յեվ ահա տնկել եմ ձնակույտի մեջ, վոր թարմ մնա, մինչև գալը չչորանա:

Պատրաստվեցին տուն գնալ, հագնվեցին: Քեռի Կոլյան տոնածառը ձնակույտից հանեց, տոպրակի մեջ դրեց ու տոպրակը կապեց:

— Հրես քո տոնածառն ել է հագնված:

Այսպես ավելի հարմար կտարվի: Չեք կոտրի:

Տոնածառը տուն բերին: Տարան սենյակ, տոպրակից հանեցին, ուղղեցին ու դրին ջուր լցրած դուլի մեջ, վոր յերկար ժամանակ կանաչ մնա: Յեվ սկսեցին տոնածառը զարդարել:

Զարդարեցին, մոմեր կպցրին: Միշային ու Լենային կանչեցին: Մոմերը վառեցին: Հայրիկն սկսեց հարմուշկա նվագել, ու պարը բոլորեց:

Յերեխաները թրուչկոտում են, Տիմկան ել նրանց հետ: Հաջում,

ուրախանում է:

Առավոտյան Ուլյան զարթնում, տեսնում է՝ տոնածառի վերևի ճյուղերը շարժվում են: Ծիտիկն է ճյուղից-ճյուղ ցատկում: Յատկոտում է ու ծլվում:

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ

— Վեր կաց, Ուլյա, — զարթեցնում է մայրիկը, — նոր տարիդ յեկել է։ Վեցերորդը։

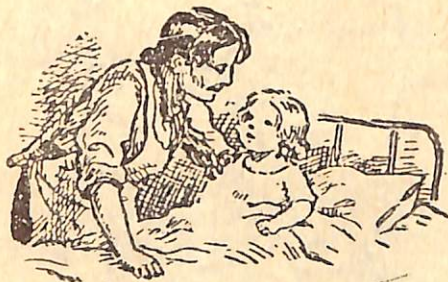
— Բոլորովին նոր, — հարցնում է Ուլյան։ — Յերեկ չկամ։

— Չկար։

— Յերբեք չի յեղել։

— Յերբեք։

Այ հետաքրքիր բան։ Ուլյան աչքի մեկը բաց արեց ու նայում է. այսպես ել նոր

տարի։ Պահ, ինչ փայլուն է։ Մարդ կարող է կուրանալ։ Բոլոր բաներն ասես մաքրել են։

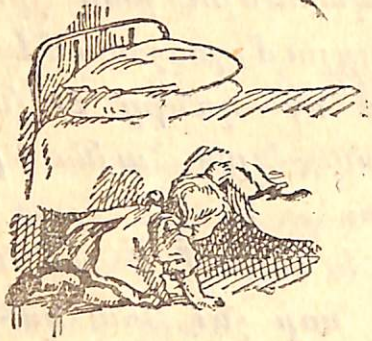
Վառարանը փայլում է, կամոդը փայլում է, առաստաղը փայլում է, հատակը փայլում է, նստարանի կոնքը փայլում է, միջի ջուրն ել է փայլում... Իսկ լուսամուտից դուրս թե ինչ է կատարվում, պատմելու բան չի։ Ջյան ամեն մի փաթիլը ցուցլում, շողշողում է։

— Ինքնայեռը յեռում է, — դռնից ձայն տվեց մորաքույր Կատյան. — նրա ձայնն ել պայծառ է, զրնգան, նոր։

Ուլյան վեր է կենում և սկսում է ամեն ինչ նայել — նոր է, թե՞ նոր չէ։ Ահա գավաթը։ Պուռնգը դեռ յերեկվա տարին է թուել, բայց ինքն ելի հենց նոր է։ Նույնիսկ նրա վրայի ծաղիկն ել կարծես մեծացել է։ Բացվել է։

Ահա մկրատը։ Ծայրերից մեկն առաջվա պես ծալված է։ Բայց թե ինչ փայլուն է, ասես հայելուց լինի։ Ահա թաթխոցը վառարանի մոտ լարանով կախ է տված պատից։ Այն ել է նոր։ Պինդ-պինդ, չոր-չոր քամած է և որորվում է։ Ուլյան պարանից բռնեց, քաշեց դեպի իրեն ու բաց թողեց։ «Գըմ...» յերգեց պարանը, իսկ թաթխոցը թռավ ընկավ հատակին ու մի անգամ ել հատակին վեր թռավ։

— Ի՞նչ նոր «նոր տարի» յե,—զարմանում է Ուլյան ու մտնում մահճակալի տակ՝ հին տիկնիկը փնտրելու։ Տիմկան տիկնիկը կրծել ու պահել է։ Յեթե տիկնիկն ել է նորացել, ուրեմն, յերեկվա տարուց բան չի մնացել, ամեն ինչ նորացել է։

Ուլյան մտավ մահճակալի տակ, իսկ այնտեղ փոշի անգամ չկար, ուր մնաց թե տիկնիկ։ Մահճակալի տակ հատակը նոր է, մաքուր։ Ուլյան մահճակալի տակից դուրս յեկավ, վտաքի կանգնեց, և ի՞նչ տիկնիկը նստած է լուսամուտին՝ ծաղկամանի մոտ։ Տիկնիկի գլուխը պտավոր թաշկինակ է կապած, իսկ մեջքին՝ յերիգ։ Աչքերը նոր են, կլոր, սև։ Բերանը՝ սիրունիկ։ Վտաքերը կարկատված են։ Ամենից նոր տիկնիկն է դարձել։

Ուլյան տիկնիկը վերցրեց գնաց հայրիկի մոտ։ Իսկ հայրիկը նոր

շապիկ հագած՝ լուսամուտի մոտ նստել է աթոռին, նայում է հայելուն ու սափրվում է։ Հայելու մեջ Ուլյային տեսավ ու սկսեց ծամածռություններ անել։ Ինքն ոճառի մեջ կորել է, ծիծաղելի բան է դարձել։

Ածելին գնգում, ցոլցում ու շողքը գցում է առաստաղին։ Հայրիկը սափրվում վերջացնում է ու ասում.

— Հապա, Ուլյա, գնանք տեսնենք. նոր տարուն դու յերկարացել ես, թե՛ կարճացել։

Ուլյան կանգնում է դռան շրջանակի մոտ, կզակը բարձրացնում ու չի շարժվում։ Հանկարծ կարճացավ։

Հայրիկը քանոնը դրեց նրա գագաթին ու մատիտով խաղեց։

— Տես՝ ինչ ես դարձել։

Ուլյան նայեց։ Հրեն անցյալ տարվա խաղը, հրես այս տարվանը։ Պահ, ինչքան բարձր է։ Այսպես յերբեք չի յեղել։

Վերջապես հասնում են: Հրեն հորը, վորից ամառը ջուր են վերցնում, վոր բանջարանոց ջրեն: Բոլորովին լցվել, սպիտակ է: Միայն յերկաթե խողովակն է սևին տալիս:

— Այստեղ մի փոքրիկ բլուրկա, — ասում է Միշան, — հրես կըսահենք ներքև՝ ուղիղ ցանկապատի մոտ: Սար կդիզենք, վրան ջուր կցանենք: Կդառնա կոկ, սոթլիկ:

Միշան սկսում է ջրհորի մոտ մի խոր ճամբա փորել: Փորում ու ձյունն իրար վրա յե հավաքում:

Մոտ են վազում յերեխաները՝ փոքրիկ Կոլյան, Պետյան, Սերյոժան, նույնպես թիակներով: Սկսում են չորսով ել ձյունը գցել: Կույտը շուտով բարձրանում, լայնանում, իսկական սար է դառնում:

Սկսում են սարը կարգի բերել՝ կողքերը հավասարեցնել, գլուխը կոխկորճել:

— Ո՛լյա, բարձրացիր գլուխը: Դու բոլորը կտեսնես, մեզ ել չես խանգարի: Թե չե՛ մեկ ել տեսար վայր գցեցինք:

Ոլյային նստեցնում են սարի գլխին: — Կանգնիր, մի վախենա, չես թաղվի: Ձյունը պինդ է, տրորած:

Ոլյան ծնկների վրա բարձրանում է, հետո ուղղվում: Ինչ բարձր է: Նույնիսկ՝ սարսափելի: Բռնելու տեղ ել չկա:

— Միշա, յես նըստում եմ:

— Լավ, նստիր, միայն վտառքերդ քեզ քաշիր, վոր թիակը չդիպչի:

Ոլյան պուպուկ նստում է: Յերեխաներն սկսում են սարի վրա զառիվայր շինել: Ձյունը հավաքում, թիակով տըպտըպում են:

Զառիվայրը պատրաստում, սկսում են փոքրիկ ճանապարհ տրորել — պընդացնել:

— Ըհը՛, արդեն պատրաստ է, — գոչում է Միշան: — Իջիր, ջուր պիտի ցանենք:

Ուլյան ուզում է ծնկները բանար, չեն քացվում. շատ է նստել:

Անշնորհք—ասում է Սերյոժան:—Կողքիդ վրա ընկիր, ձեռաց կբացվես:

Ուլյան կողքի վրա յե ընկնում, իսկ Սերյոժան նրան՝ հոպ—բռնում, ներքև է քաշում: Ուլյան վախենում է, սկսում է քացի-քացի անել, ու ծնկները մեկեն քացվում են:

— Գնանք դույլ բերենք,—ասում է Միշան,—կբացվես:

Նորից Միշայի կոխկորտած տեղով են գընում: Գնում են, գնում: Դուրս են գալիս մի պինդ ու լայն շավիղ: Ուլյան ուրախանում է ու վազ տալիս տուն:

— Մայրիկ, կաթի ամանը տուր: Յես ջուր պիտի լցնեմ: Սառը ջրենք:

Ուլյան կաթի ամանը վերցնում, իր ձեռքով դնում է ծորակի տակ ու բերնե-բերան ջուր լցնում: Մինչև ծորակը փակելը ջուրը պռունգներից թափվում է: Մայրիկը միքիչ թափում է, վոր ջուրը չղճփա, ու ամանը տալիս է Ուլյային:

Ուլյան ամանը տանում է դեպի սարը: Իսկ այնտեղ արդեն սառը ջրում են: Գուլյով կժով, ինչով պատահի:

— Եհ,—ասում է Միշան,—թող սառի: Իրիկունն ելի ջուր շաղ կտանք: Իսկ վաղը կսահենք:

ՍԱՀՆԱԿՈՎ

Մյուս որն Ուլյան նոր եր թեյի նստել,
Միշան լուսամուտը ծեծում ե: Ձեռքերով
ինչ-վոր բան ե ցույց տալիս: Հասկանալ չի
լինում:

Մայրիկը փեղկը բաց ե անում, և նա ձայն
ե տալիս:

— Թող գա, սարից սահելու յե գալիս:

Ուլյան թեյը խմում, հագնվում, դուրս ե
գալիս: Իսկ Միշան ու իր ընկերները սարից
արդեն սլլում են:

— Յեկ,—կանչում են,—շուտ-շուտ յեկ:
Ա՛յ, ապրես: Ա՛յ, այստեղ, աստիճաններով:
Ձեռքդ տուր տեսնեմ:

Նրան քաշում են վերև: Նստեցնում են
Սերյոժկայի հետևը:

— Նրա գոտուց բռնիր:

— Մեկ: Ուղի՛ղ ներքև... Ուզում եր ճշալ,
ժամանակ չունեցավ: Արդեն շավղով են

սահում: Մի շավղից մյուսն են թռչում ու
շք՛ւլ՝ ցանկապատին: Նստիր,—ասում ե Սե-
րյոժկան,—յես քեզ յետ կտանեմ:

Վազ ե տալիս: Իսկ դեմ առ դեմ գալիս են
Միշան ու փոքրիկ Կոլյան: Նրանցից հազիվ
թեքվեցին ձյան մեջ:

Անխելքներ, — գո-
ռում ե Սերյոժկան:—

Հարկավոր ե սպասել:—
Յեվ առաջ ե վազում:

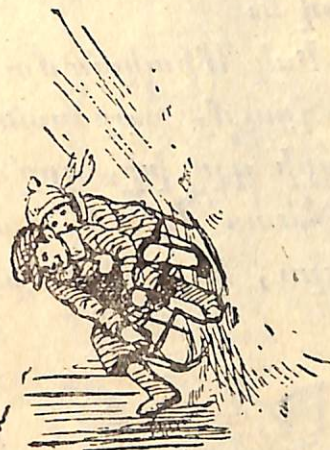
Սահնակը քաշում
հանում ե սարի գլուխը:
Նորից են նստում:

— Հե՛յ, ճանապարհ,
յեկանք, հա՛ն:

— Մե-ե՛կ: Ուղի՛ղ
ներքև... Սահում են մինչև ցանկապատը—
դր՛մփ: Ու ելի յետ:

Հարևան բակից մաղը ձեռքին այստեղ
յեկավ Միտկան: Բարձրացավ սարը, նստեց,
մաղի մեջ, վոտքերով հրեց—ու դեպի ներքև:
Դուրս յեկավ ճանապարհի վրա ու թեքվեց:

— Գնա, ե,—ծիծաղում ե Միշան:—
Մաղով ել չես կարողանում: Դե տես՝ յես
վո՛նց եմ առանց այդ բոլորի:

Տեղերը հավաքեց, նստեց սառցի վրա,
փոտքերը լայն չռեց ու սահեց:

Մինչև յերկրորդ շավիղը
սահում է, և առաջ գնալու
եւ ուժ չի մնում:

— Սահնակով ավելի
լավ է:

Իսկ Միտկան մաղը դեն
է գցում, բարձրանում է
սարի գլուխը, դըրձի՜ փորի վրա ու սահում:

Հետո վազ է տալիս տուն՝ սահնակը բե-
րելու, և քրոջը՝ Լիզային կանչելու: Լիզային
սահնակով բերում է,

հետևիցն էլ մեծ յեղբայրն
է չմուշկներով գալիս:

Առանց չմուշկները հա-
նելու բարձրանում է սարն

ու սարից՝ ներքև: Այ, ինչ եմ ասել: Սահնակից
լավ է:

Հետո յերկու աղջկան էլ նստեցնում է
սահնակին: Ինքը կանգնում է հետևն ու պա-
րանն առնում ձեռքը: Այդպես էլ միասին
ներքև են սահում:

Իսկ Լիզան ասես լարված լինի՝ «յա, յա,
յա, յա» — ձայն է տալիս:

— Դու ինչու յես գորգսում, Լիզա:
Իսկ նա բերանը լայն բացարած ծիծա-
ղում է.

— Հավ է:

Իսկ նա ծափ է տա-
լիս: Ուրեմն լավ է:

Ուլյան լսում է, փոք-
րապակին ծեծում են:
Նայում է դեպի լուսա-
մուտք. լուսամուտի մեջ
մայրիկը բռնել է Տիմ-
կային Տիմկան ուզում
է նրա ձեռքից պոկվել:
Ուզում է սահել: Մոտ
է վազում: Սկսում են նրա հետ սահել:

Բոլորից առաջ Տիմկան նրանից հետո՝ Լիզան
նրանից հետո՝ Ուլյան, իսկ բոլորից հետո՝
չմուշկներով Լիզայի յեղբայրը: Ինչ ուրախ է:

Մոտ է վազում Տիմկան, սկսում են նրա հետ սոթ տալ:

Բ Ե Ր Դ Ը

Ուլան Տիմկայի հետ բախից դուրս յեկավ փողոց: Նրանց փողոցը մի ուրիշ փողոց է: Այգետեղից կառք համարյա չի գնում, փորով-հետև միայն մի կողմի վրա կարելի յե գնալ: Մյուս կողմից գետակն է: Գետակի վրա կամուրջ չկա: Ուրեմն գնալ ել չի կարելի:

Ուլայենց տունը փողոցի ամենավերջինն է: Այն կողմը բանջարանոցներն են: Փողոցի գլխին շարունակ յերեխաներ են խաղում:

Այ, հենց հիմա ել այնքան են հավաքվել, վոր հաշիվ չկա: Նրանք ձյունից տուն ել են շինել: Քանի ուժ ունեն, գոռում են: Վազվզում, իրար են դիպչում: Յերեխաների մի մասը ձյունե պատի հետևն իրար գլխի յեն հավաքվել, մյուս մասը նրանց վրա յե հարձակվում:

— Տիմկա,—կանչում է Ուլյան,—կռիվ է։
Տիմկան հաջում, հարձակվում է յերեխա-
ների վրա, Ուլյան ել՝ նրա հետևից։ Դեռ տեղ
չհասած, շը՛ւլ՝ մի գունդ ձուն նրա կրծքին։
Ուլյան կանգ է առնում, շը՛ւլ՝ մի ուրիշ ձնա-
գունդ։ Տիմիկան տեսնում է, վոր իր տիրու-
հուն նեղացնում
են, հարձակվում է
տղաներից մեկի վրա,
կախ է ընկնում նրա
մուշտակից ու բաց
չի թողնում։

— Գերին, գե-
րին,— ձայն են տա-
լիս չորս կողմից։—
Տեսար, Տիմկան։ Գերի յե վերցրել։

Այն տղային, վորի մուշտակից Տիմկան կախ
եր ընկել, բռնեցին
մի կողմ տարան։

— Դու մեր կող-
մըն ես լինելու,—
հարցնում են,— թե՞
նրանց։ Յեթե նրանց
կողմն ես, մենք քեզ

կբանտարկենք։ Յեթե մեր կողմն ես, մեզ հետ
բերդը կվերցնես։

— Ձեր կողմն եմ, ձեր,— գոչում է գերին։
— Տիմկա, դրան բաց թող, նա մեր կող-
մից է։

Տիմկան տղային բաց թողեց և ուրախ է
թուչկոտում, պոչը շարժում է։

Հանկարծ, վորտեղից-վորտեղ, յերկու տղա
հարձակվեցին Ուլյայի վրա։ Ոտարներ՝ բերդից։
Բռնում ու քարշ են տալիս իրենց կողմը։
Տիմկան ել նրանց հետևից։ Մուշտակը բռնել
ու կախ է ընկել։

— Դու մեր կողմն ես, թե՞ նրանց,— հարց-
նում են ոտար տղաներն Ուլյային։

— Վոչ, նրանց կողմը,— պատասխանում է
Ուլյան ու աշխատում նրանց ձեռքից դուրս
պրծնել։

— Դեհ, գնա, բանտարկված ես։

Ուլյան այնպե՛ս է ճչում։ Տիմկան կատա-
ղում և տղաներից մեկի ձեռքը բռնում է։

— Տես, է,—բղավում ե տղան:—Յես հիմա քեզ ցոլյց կտամ:

Ուզում ե Տիմկային խփել, Ուլյային ե ձեռքից բաց թողնում: Իսկ Ուլյան յետ ե դառնում դեպի ընկերները: Տիմկան ել նրա հետևից:

Ոտար յերեխաներն ընկնում են հետևից, բայց Տիմկայից վախենում են: Տեսնում ես վոնցն ե: Կասես գոյլ լինի: Կատաղել ե, և մազերը բիզ-բիզ կանգնել են: Փորձիր մոտ գնալ միայն: Իրենց տղաները ժամանակ չեն կորցնում: Խմբով վազ են տալիս դեպի բերդը: Թռչում են պատի գլուխը:

— Ուռն, — կանչում են, — մենք հաղթեցինք: Հանձնվեցեք:

Իսկ նրանք գոռում են.

— Այդ սխալ ե: Մենք պայման չենք կապել, վոր շան հետ կռիվ անենք: Նա վոր չլիներ, միամիտ կաց, չեյինք բռնվի:

— Դե լավ, — ասում են, — յեկեք մեզ վրա: Այդպես ավելի ուրախ ե: Ուլյա, մեզ մոտ յեկ, մեզ մոտ:

Տիմկայի հետ մտան բերդը: Դե, հիմա բռնիր նրանց: Տիմկան այնպես ե վրա հասնում, այնպես ե կատաղում: Հենց ուղղակի քթից ե բռնում:

— Մենք այդպես համաձայն չենք: Տեսնում ես ինչ խորամանկն են: Ուլյային տվեք մեզ, այն ժամանակ կտեսներք:

Տղաներն սկսեցին վիճել: Վիճեցին, հա վիճեցին: Իսկ Տիմկան ինչ-վոր մի կատու տեսավ: Բերդից դուրս պրծավ ու նրա հետևից: Են տեսներն եր, վոր նրան տեսան:

Իսկ առանց Տիմկայի խաղալն անհետաքրքիր դարձավ: Ուլյան վազ տվեց տուն:

ՎՈՋՆԻԿԸ ՔՆԱԾ Ե

Ուլյան մայրիկի հետ մի անգամ ել գնաց մորաքույր Կլաշայի տուն: Իսկ նրա մոտ նորություն՝ վոզնիկը քնել ե: Այ քեզ նորություն: Ի՞նչ զարմանալու բան կա: Նա անցյալ անգամ ել քնած եր: Բոլորն ել կարող են քնել:

— Իսկ դու ինչքան կարող ես քնել, — հարցնում ե մորաքույր Կլաշան Ուլային:

— Վոջ թե ինչքան: Իրիկունը կքնեմ և առավոտը կզարթնեմ:

— Իսկ ավելի կարող ես քնել: Իրիկունը քնես, գիշերը քնած մնաս, ցերեկը քնած մնաս և զարթնես այն ժամանակ, յերբ նորից իրիկուն ե: Կարող ես:

— Յերբ հիվանդ եյի, կարողանում եյի:

— Իսկ յերբ առողջ ես:

— Չեմ փորձել:

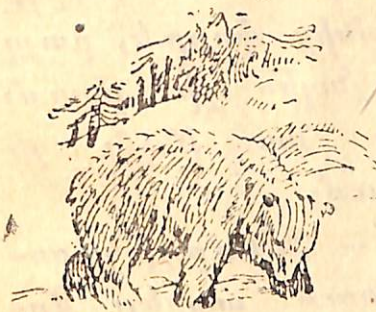
— Իսկ կարող ես ամբողջ ձմեռը քնած մնալ և միայն գարունը զարթնել:

— Վոջ: Այդպես վոջ մեկը չի կարող քնած մնալ:

— Իմ վոզնիկը կարող ե: Ուրիշ ամեն մի վոզնի ել կարող ե քնած մնալ: Կկծկվի, մի գունդ կդառնա ու կմնա քնած: Վոջ ուտում ե, վոջ խմում, վոջ տեղից շարժվում — քնում ե:

— Գուցե նա մեռել ե:

— Յեթե մեռած լիներ, կբացվեր:

— Յես մի կամացուկ-կամացուկ մտիկ տամ:

— Չես կարող տեսնել: Նա այնպես ե կոլովել իր անկողնի մեջ՝ բամբակի ու լաթերի մեջ, վոր վոջ մի

կերպ չես կարող բաց անել: Միայն ինքը կարող ե բացվել:

Ուլյան նայեց բուֆետի հետևը: Ճիշտ է,
միայն լաթերն են գունդ վայր ընկած:

— Քո կատուներն ե՞լ են քնում.

— Վո՛չ, նրանք այդքան չեն կարող քնել:
Մի գազան ել կա, վոր կարող է այդպես,
քնել,— արջը:

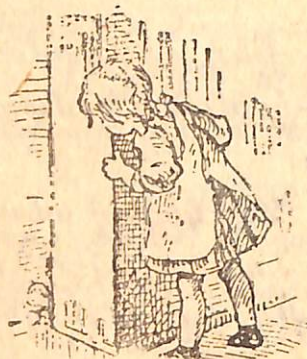

Ուլյան մտածեց, մտա-
ծեց ու ասաց.

— Ի՞նչ ձանձրալի յե:

— Դու ել գնդակ խաղա:

— Վո՛չ, այդքան յերկար քնելն է ձանձրալի:
Ուրեմն նա բոլորովին-բոլորովին չգիտե՝ ձը-
մեռն ինչ բան է: Շատ ձանձրալի յե... Մուկը

նրանից փոքր է, բայց
չի քնում: Ծիտիկը
նրանից փոքր է, բայց
նույնպես չի քնում:
Բա՛ նա ինչո՞ւ յե
քնում:

— Ձմեռը չի կարո-
ղանում ապրել: Ձը-

մեռն ուտելու բան չունի: Այդ պատճառով ել
քնում է: Իմ վոզնիկը համ կուշտ է, համ
տեղը տաք: Նա այդպես ել սովորել է ար-
դեն:

— Ուրեմն նա ուրիշներեց ե՞լ քիչ է
ապրում:

— Քի՛չ, քի՛չ: Իհարկե՛ քի՛չ: Խեղճ վոզնիկ:
Ուլյան մի անգամ ել նայեց պահարանի
հետևի լաթերի գունդը ու կպավ մայրիկին:

— Գնանք տուն:

Բ Ո Ւ Ք Ը

Այսօր բակը չես գնա: Ձյուն է գալիս, քամին սուլում է: Բուք է: Չորս կողմը ծածկել է:

Հայրիկը վերադարձավ վոտից-գլուխ սախտակած:

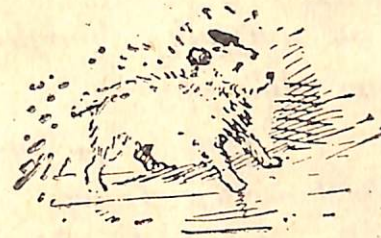
Մայրիկն ավելը տվեց նրա ձեռքն ու վռնդեց նախասենյակը. թող վրան մաքրի: Թե չէ՝ հատակն էլ կթրջվի, մուշտակն էլ:

Տիմկային բաց թողին զբոսնելու: Մի բոպե չանցած, սկսեց դուռը ճանկ-

ռել: Ուզում է տուն գալ: Ներս վազեց ու սկսեց թափ տալ: Ցայտերը չորս կողմն են թռչում:

— Կորի, անպիտան, — մայրիկն սկսում է հայհոյել նրան: — Ամբողջ հատակը թրջեց:

Կորի խոհանոց: Բայց նրա խսկի պետքն էլ չի: Միայն ուրախանում է: Հատակի վրա վազվզում:

Դուրսը վատ է, խսկ ներսն էլ բքից է մթնել:

Ծիտիկը վորոշեց, վոր արդեն իրիկուն է: Թռավ պահարանի գլուխը: Գլուխը դրեց թևերի տակ ու քնեց:

Ուլայի համար էլ ձանձրալի յե:

Տիմկան է միայն ուրախանում: Հատակի վրա լավ վազվզեց, մաքրվեց և սենյակից-սենյակ է թռչում: Նա իրեն չորացնում է:

— Ի՞նչ է, Ո՛ւլա, դու ձանձրանում ես, — ասում է հայրիկը: Տես, Տիմկան վո՛նց է բացվել:

— Նրան էլ:

— Վո՞նց թե «նրա էլ»: Ո՛ւր է քո տիկնա՝ սալակը: Հիմա մենք նրան կլծենք: Նրան

գործի կղնենք: Ինչո՞ւ յե նա աննպատակ
վազվզում:

Հայրիկը մահճկալի տակից սայլակը հա-
նեց, Տիմկային բռնեց ու սայլակը կապեց
նրա վզնոցից:

— Ո՛ւրա, Տիմկա-
յին կանչի՛ր մոտդ:

Ուրան կանչեց: Տիմ-
կան վազեց նրան, իսկ
սայլակը հետևից թռու-
կոտում ե: Տիմկան
հասավ Ուրային, հան-

կարծ հայրիկը ձայն տվեց.

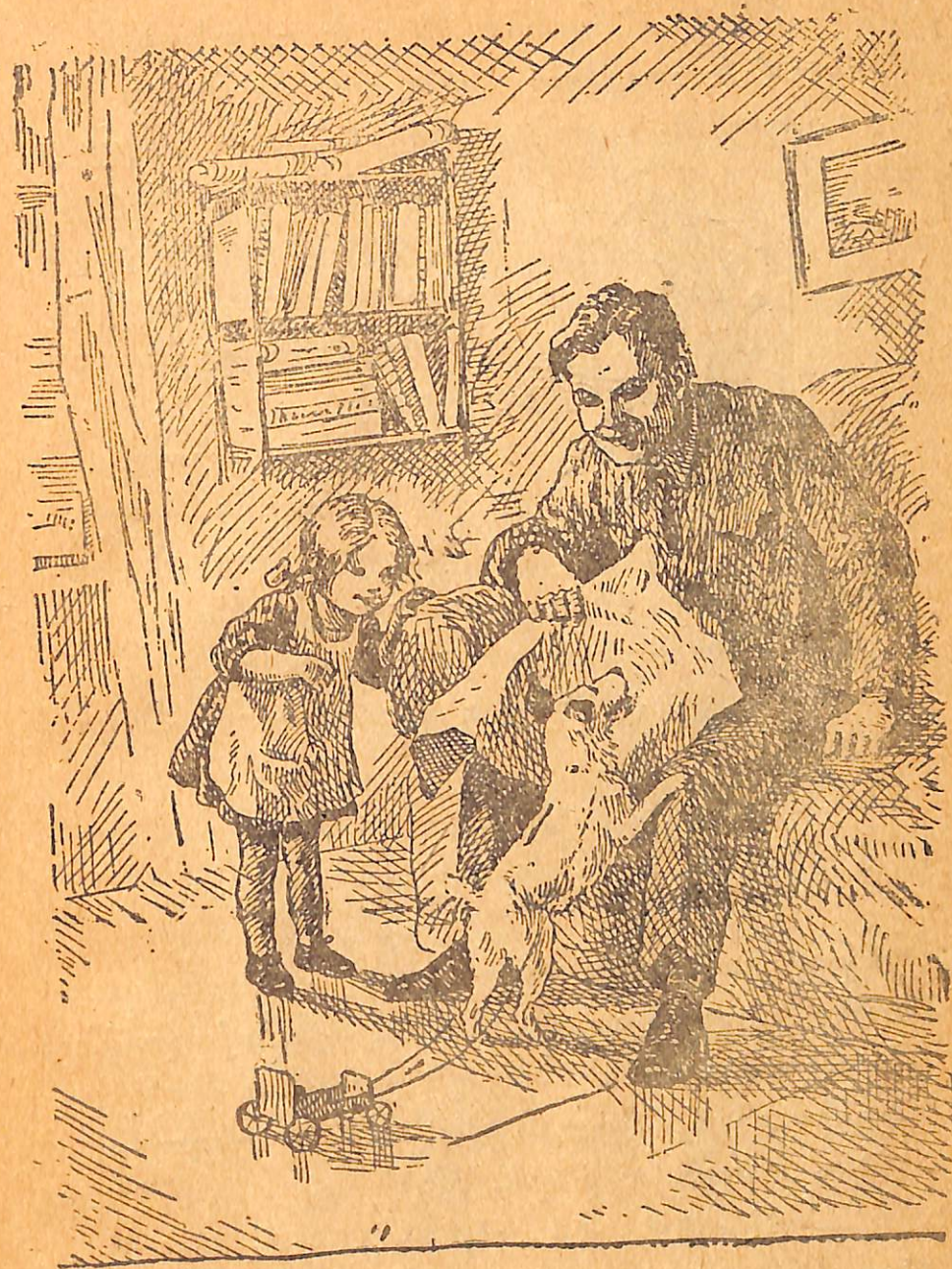
— Տիմկա, այստեղ յեկ:

Նա վազեց դեպի հայրիկը:

Հասավ հայրիկին, Ո-
ւրան կանչեց: Նա ար-
դեն գլխի ընկավ: Ինքն
ե սկսում առանց կան-
չելու վազվզել, ինչ-
պես առաջ: Սայլակը
թռչկոտում, թխթխում ե:

Աղմուկից ծիտիկը զարթնեց: Սկսեց պա-
հարանի վրա թռչկոտել: Թռչկոտում ու ծըլ-
վրլում ե:

Տիմկա, այստեղ յեկ

— Տեսնում ես, ծիտիկն ել ե. ուրախացել, —
ասում ե հայրիկը: Հրեն, այն ել արեր:

Ճիշտ ե, արևը յերևում եր: Սկզբից
վախվիսելով, հազիվ-
հազ: Հետո հանկարծ
դռան պես բացվեց.
պայծառ-պայծառա-
ցավ:

Ուլյան լուսամու-
տից դուրս նայեց:
Բակի ծառերն ու

թփերը տոն ուրի պես զարդարվել են:

— Ուզում եմ զբոսնել, զբոսնել:

Հագնվեց, Տիմկային հետն առավ: Դուրս

յեկավ նախասենյակ: Ուզում ե դուռը բաց
անել, բայց չի բացվում. ձյունն առաջը փակել
ե: Ուլյան լսում ե՝ մեկը պատշգամբը թխթխ-
կացնում, ճանկոռում ե: Ձյունն ե քերում:

— Միշտ, այդ դու յես:

— Յես եմ, յես... Հիմա քեզ համար ճա-
նապարհ կբացեմ:

Դուռը բաց արեց: Ինչ պայծառ ե: Մար-
դու աչք ե կուրացնում:

Ուլյան աչքերը կկոցում, չի կարողանում
նայել: Հազիվհազ սկսում ե աչքերը բաց
անել: Ավելի ու ավելի, և ընտելանում ե:

Խաղաղ, տաք: Ծիտիկները ցանկապատի
վրա՝ ձյունի մեջ լողանում, ծլվլում են:
Ազոավը գալիս—նստում ե ծառին: Ձյունն
ալյուրի պես ծառից ցած ե թափվում:

Ուլյան գնում ե զբոսնելու: Հասնում ե
հարևանի դռան պատիկ պատշգամբին, ու ել
տեղ չկա, սրբած չի: Տիմկան ուղեց առաջ
ընկնել և թաղվեց: Դուրս յեկավ ու նորից
թաղվեց: Յետ դարձավ ու սկսեց վրան թափ
տալ:

— Գարունը գալիս ե,—ասում ե Միշան:

— Ինչպե՞ս թե գարունը,—զարմանում ե
Ուլյան:—Բոլորովին ձմեռ ե:

— Հրեն, ինչ տաքացել ե: Յեթե վաղը
նորից տաքանա, ձյունն մարդ կշինենք:

— Ի՞նչ տեսակ:

— Գլուխ, աչք, քիթ ունեցող: Այ, թե
ինչ տեսակ: Ձյունից:

Զ Յ ՈՒ Ն Ե Մ Ա Ր Դ Ը

Դուրսը տաք է: Յերեկվանից տաք: Տանի-
քից ջրի շիթեր են թափվում, լուսամուտներին
տակի ձյունի մեջ նրանցից կտր ծակեր են
առաջացել: Դռան պատիկ պատշգամբի ձյու-
նը մաքրված է: Մուգ գույն է ստացել, թաց է:

Միշան ու Պետյան
ձյան վրայով մի ա-
հագին գունդ են գը-
լորում: Գլորում են, և
այն ավելի ու ավելի
յե մեծանում: Ձյունը
կպչում է նրան:

— Դու այդ ի՞նչ ես շինում, — հարցնում
է Ուլյան:

— Ձնե մարդ:

— Բա ինչո՞ւ յեք գլորում:

— Վոր գունդը մեծանա:

Նրանց ուժն այլևս չի պատում գլորելու
և նրանք բաց են թողնում: Միշան մի փոքր
գունդ է շինում:

— Հիմա ել դու գլորի՛ր, — ասում է նա
Ուլյային, իսկ մենք մի քիչ նստենք:

Ուլյան փքվում է: Ուղում է գունդը շար-
ժեր, բայց տեղից չի շարժվում — ասես կպած
լինի:

Ուլյան գունդը
հրում տանում է
կոկ շավղի վրա ու
գլորում:

— Անշնո՛րհք, —
ասում է Միշան: —

Շավղով գլորելիս չի կպչի:

— Ախր այնտեղ չի գլորվում, — պատաս-
խանում է Ուլյան:

— Միշան վրա յե վազում և գունդը ձյան
վրայով գլորում: Յերկու տակ գլորեց: Պե-
տյայի հետ վերցրեց դրեց մեծի վրա: Հետո
մի ուրիշ փոքրիկ գունդ ել շինեցին ու դրին
ուղիղ գագաթին:

— Վոտքերը կան, ձեռքերը կան, գլուխը
նույնպես, — ասում է Միշան, — հիմա ել աչ-
քեր շինենք: Պատշգամբի մոտից յերկու կտոր
ածուխ ճարեց, խրեց ձյունե մարդի գլխի
մեջ: Ձյունե մարդն աչքեր ել ունեցավ:

Պետյան մի հատ լուլան վայր գցեց, կըպ-

ցրեց աչքերի տակ։ Մարդը քիթ ել ունեցավ։
Տեսնում են, վոր Ուլյան նախասենյակից

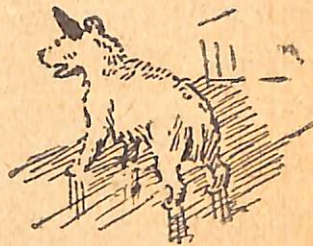
ծաղկաման ե բերում։
Ծաղկամանը գլխար-
կի տեղ դնում են
ձյունե մարդու գլու-
խը։ Միշան ձյունե
մարդին բերան ե գը-
ծում, բերանը մի
ձյուղ ե դնում ու
ձյուղին գլանակի
մնացորդ հագցնում։

Ձյունե մարդն սկսում ե գլանակ ծխել։

Ուլյան մտիկ ե տալիս նրան ու ասում.

— Ի՞նչ գարշելին ե։ Իմ ծաղկամանը տվեք։
Յես յետ պիտի տանեմ։

— Կանց, սպասիր,—
ասում ե Միշան,—տես՝
թե ի՞նչ եմ անում։

Տուն ե վազում, յերկու
հատ հավի փետուր բերում,
խրում ձյունե մարդի քիթ տակ։ Ձյունե
մարդը բեխ ել ունեցավ։

Աչքերը չովել են, քիթը վեր ե ցցվել։

բեխերն այս ու այն կողմն են գնացել, գլա-
նակն ել բերնին ե։

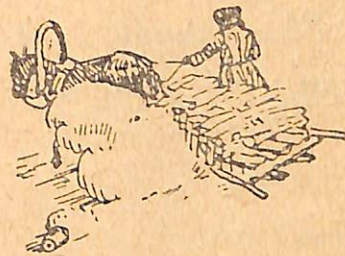
Ձյունե մարդը մի շատ ծիծաղելի բան
դարձավ։

Ուլյան կանգնել մտիկ ե տալիս նրան ու
հրհռում։

Դուրս վազեց Տիմկան։ Հպարտ-հպարտ
վրա պրծավ ձյունե մարդուն ու հանկարծ
վախեցավ։ Պոչը քաշեց ու յետ փախավ։

Վազ տվեց պատիկ պաղշգամբն ու այնտե-
ղից սկսեց հաջել։

Հաջեց ու հաջեց։
Հանկարծ ձյունե մար-
դը վոր գլխով չի ան-
ում։ Գլուխը գլորվում
վայր ե ընկնում—ծաղ-
կամանը փշուր-փշուր
ե լինում։

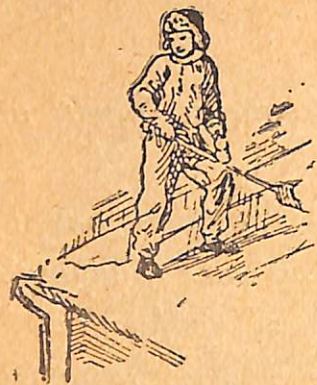

— Վոչի՞նչ—ասում ե Միշան,—ծաղկա-
մանը ծանրություն արեց։—Հիմա ուրիշ
գլուխ կշինենք։

Ուզում եյին շինել, բայց նրանց ճաշի կան-
չեցին։

Այդպես ել ձյունե մարդն անգլուխ մնաց։
Մորաքույր Կատյայի համար ցախ բերին։—

Սկսեցին սահնակը դարձնել: Խփեցին ձյունե մարդուն ու բոլորովին վայր գցեցին:

Ճաշելուց հետո Ույան դուրս ե գալիս զբոսնելու: Միշային հարցնում ե.

— Ձյունե մարդն ո՞ւր ե:

Իսկ Միշան ուրիշ գործով եր զբաղվում—բարձրացել եր տանիքը՝ ձյունը քերելու: Միայն Տիմ-

կան վազ տվեց ձյունե կուլյտի մոտ, յետ նայեց Ույային ու պոչը շարժեց:

«Տես, ասում ե, թե ո՞ւր ե նա՝ ձեր ձյունե մարդը, և բոլորովին զարհուրելի չե»:

ԳԱՐՈՒՆԸ ԼՈՒՍԱՄՈՒՏԻՆ

Գիշերը սաստիկ անձրև եր գալիս: Տանիքն այնպես եր թխթխկում, կարծես վրան սահնակ եյին քշում: Ույան զարթնում, զարմանում ե: Մայրիկին զարթնեցնում ու հարցնում ե.

— Այն ի՞նչ ե:

— Քնի՛ր, քնի՛ր,—ասում ե մայրիկը—զարունն ե գալիս: Ձյունն ե քշում:

Առավոտյան Ույան վեր ե կենում: Լուսամուտից մտիկ ե տալիս, բայց բակում հազիվ-հազ ե ձյուն յերևում: Առվակներ են վազում, փայլ տալիս: Ծիտիկները թռչկոտում են: Միշան մետակ կուրտկայով վազում ե՝ յերկաթե մի ձող ձեռքին:

Ույան լուսամուտը ծեծում—նրան կանչում ե, բայց նա չի ել լսում: Շտապում ե:

Լվացվեց, թեյը խմեց ու դուրս յեկավ: Գետինը սոթլիկ ե: Վազել դժվար ե: Ձյունը

գունդ-գունդ թափված է: Հին, ծանր: Սա-
ռույցը հաշյայի պես չորս կողմը բռնել է:
Կողերը գետնից պոկվել, հալ-
վել են: Ամուր խփի՝ կշարդվի:
Ուլյան կանգնեց պոնգին ու
վեր թռավ: Չե, չի շարդվի:
Շատ պինդ է:

— Ուրիկ, — կանչում է Մի-
շան թփերի միջից, — յեկ այստեղ: Տե՛ս՝ թե
այստեղ վննց է թռչում:

Իսկ ինքը յերկաթե ձողով թրխկ հա
թրխկ: Այնպես է դղրդացնում, կարծես
տաշտի յե խփում: Ուլյան թփերի արանքով
ներս է մտնում:

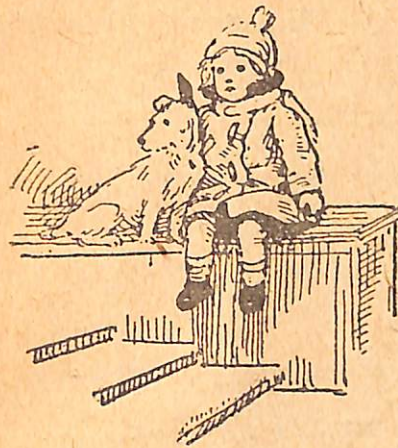
Միշան կանգնած է
սառցե կեղևի վրա:
Ձողով մեկ-յեր-
կու խփում է թե
չե, սառույցը ճա-
քում, մի մեծ կտոր
պոկվում է:

Այդպես ել հար-
կավոր է նրան՝ սառցին: Չմեռը վերջացել,
գարուն է յեկել:

— Գարունն է, իսկ խոտ չկա, — ասում է
Ուլյան:

— Դու շատ ես շտապում: Ձյունը կչքվի,
գետինը կտաքանա, ու խոտը դուրս կգա:
Միշան գնաց դպրոց: Ուլյան

Տիմկային առավ, նստեց դռան առաջի փոքրիկ
պատշգամբի վրա ու մնաց նստած:

Նստեց, նստեց, հանկարծ Լենա՝ Նեստերո-
վան մոտից անցնում է:

— Ո՛ւլյա, եղ ինչո՞ւ յես նստել: Գնայի՛ր
քեզ համար ման գալու:

— Սպասում եմ, մինչև վոր գետինը տաքա-
նա, խոտը դուրս գա:

— Դու շատ ես շտապում: Այդքանը մի
որվա մեջ չի լինի: Դեռ
ինչքան ձյուն պիտի գա,
պարզկա պիտի անի:

Լենան մի փունջ
ճյուղ է պոկում ու
տալիս Ուլյային:

— Այ, ան: Մի շի մեջ ջուր լցրու և ճյուղերը
դիր մեջը: Տերև կտան: Մեկն ուռենի յե, իսկ
ես մեկելը՝ բարդի: Քեզ համար լուսամուտին
գարուն կլինի: Ավելի շուտ, քան դուրսը:
Ույան ճյուղերը տուն տարավ: Լենայի
ասածի պես արեց ու նստեց լուսամուտի մոտ:

— Այդ ինչու յես նստել, Ույա, — ասում
է մայրիկը, — գնալիր զբոսնելու:

— Սպասում եմ, վոր ճյուղերի տերևները
բացվեն:

— Դու շատ ես շտապում: Տերևները
բացվելու համար մի
քանի որ ե հարկավոր:

Մեկ ել հանկարծ ծի-
տիկը վրա թռավ: Ճյու-
ղից բռնեց ու շիջ շուռ
տվեց: Ջուրը թափվեց,
իսկ ծիտիկը վախեցավ — թռավ պահարանի
գլուխը:

— Յեկ, շիջ տանենք խոհանոց, — ասում
է մայրիկը: — Ծիտիկն այնտեղ չի թռչի: —
Առավոտները լվացվելիս ստուգիր, տես՝
տերևներ չկան արդյոք: Հենց վոր տերևները
բացվեն, այդ ավազակին բաց կթողնենք:
Թող դուրսը չարաճճիություններ անի: Նա
այնտեղ ավելի ազատ կլինի:

ՋՈՒՐ ԵՆ ԽՄՈՒՄ

Անցավ յերկու որ:

Ույան առավոտյան գարթնեց, ու մայրիկը
նրան ասաց.

— Գնա խոհանոց,
լվացվիր: Այնտեղ քո
տերևները բացվել են:

Ույան վազ ե տա-
լիս խոհանոց: Իսկ
ճյուղերի վրա պլս-
տիկ-պստիկ տերևներ են դուրս յեկել: Կըպ-
չուն, հոտով:

— Մայրիկ, մայրիկ, — կանչում է Ույան, —
տես, ճյուղերն ինչ թելիկներ ունեն:

— Թելիկներս վորն են:

— Հրեն, շիջ ջրի մեջ:

— Այդ՝ արմատիկներն են: Նրանցով ճյու-
ղերը ջուր են ծծում խմում:

Ույան աղանջը դնում է շիին:

— Բա ինչո՞ւ չի լսվում, թե ինչպես են
ծծում:

— Ծիտիկը խմելիս
վոր չես լսում, ճյուղերը
խմելիս իսկի չես լսի:

Ճաշին հայրիկն աշ-
խատանքից տուն յե-
կավ: Ույան նրան տա-
րավ տերևներն ու
արմատիկները տես-

նելու:

Հայրիկը մտիկ տվեց ու սկսեց լվացվել:
Ույան ականջը դրեց շին՝ ուղղակի ճյուղերի
մոտ, ու վո՞նց է գոռում:

— Յես լսում եմ, թե նրանք վո՞նց են
ծծում: Ճիշտ, լսում եմ՝ խ... խ...

— Այ քեզ անխելք, — ասում է հայրիկը: —
Դու ականջդ ճյուղին ես քսում, այդ է, վոր
լսում ես: Սպասիր, լուսամուտի տակ մարդ
կշինենք, գազար, բոդկ կցանենք, են ժա-
մանակ քո ճյուղերն ել կտնկենք: Դու քո
այգին կունենաս:

— Կկանաչի՞ ել:

— Կկանաչի:

Ույան մտածեց, մտածեց ու հարցրեց.

— Իսկ ձմեռը ճյուղերը քնո՞ւմ են:

— Քնում են:

Ուրեմն մենակ վոզնիկը չի քնողը: Ճիշտ:
Ծառերն ել ենք նում, խոտն ել է քնում, սուն-
կերն ել են քնում... Իսկ գարնանը զարթնում
են: Վոզնիկը կզարթնի ու կհորանջի, նրանք
ել կհորանջեն: Վոզնիկը կճլմկոտի, նրանք ել
կճլմկոտեն: Վոզնիկը կասի. — «Ես ինչքան
քնե՞լ եմ»: Արդեն գարունը յեկել է»: Նրանք
ել կասեն. — «Ճիշտ վոր գարուն է, մենք ել
ամբողջ ժամանակ քնել ենք»: Նա ել կու-
րախանա, կուրախանա, նա ել կսկսի գլըխ-
կոնձի տալ: Այ, այսպես:

Ույան բարձրացավ թախտի վրա, նստեց
գլանիկին, ձեռքերը դեմ տվեց նստատեղին,
գլուխը կուացրեց ու գլխկոնձի տվեց:

— Այ, այսպես:

Ույան այնքան գլխկոնձի տվեց, մինչև
հոգնեց: Հետո Տիմկային հանեց թախտի վրա
ու սկսեց թավալվոր
անել: Թավալվոր է
անում, իսկ նա գոռում
է ճղճղում է. — դուրը
չի գալիս:

Տիմկան Ույայի ձեռ-

քից պրծավ, թախտից ցած թռավ ու սկսեց
անկյունից-անկյուն վազվզել: Ույան ել՝ նրա
հետևից: Աղմուկի վրա ծիտիկն ուրախանում,
սկսում է պահարանի գլխին թռչկոտել ու
ծլվլալ:

Հանկարծ Ույան կանգ
է առնում ու մի նոր
բան մտածում:

Մայրիկ, գնանք մո-
րաքույր Կլաշայենց
մոտ: Վոգնիկը կտես-

նենք: Հիմա նա ել է զարթնել:

— Յես ժամանակ չունեմ նրա մոտ գնալու:
Հայրիկիդ խնդրի, թող նամակ գրի: Մորա-
քույր Կլաշան քեզ կպատասխանի:

ՎՈՋՆԻԿԸ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ ԽՈՍՈՒՄ Ե

— Ավելի լավ է՝ յես ու դու հեռախոսով
խոսենք մորաքույր Կլաշայի հետ, — ասում է
հայրիկը: — Միայն սպասիր, թող մուլն ընկնի:

— Ինչո՞ւ մուլն ընկնի՞ նոր:

— Ձե՞ վոր դու ինքդ ես ինձ ասել, թե
վոգնիկը զարթնում է այն ժամանակ, յերբ
մուլն ընկնում է:

— Յես հո կարճ քնի մասին չեմ ուզում,
յերկար ձմեռվա քնի մասին եմ ուզում հարց-
նել:

— Յես ել քեզ ձմեռվանի մասին եմ ա-
սում: Յեթե նա զարթնել է, ուրեմն, իրիկվա
դեմ պահարանի հետևից դուրս կգա ընթրիք
անելու: Այդ ժամանակ ել մենք նրա հետ
կխոսենք:

— Ի՞նչպես:

— Կլսես ելի:

Հենց վոր մուլն ընկավ, նրանք գնացին

իրենց փողոցի անկյունի մեծ տունը։ Այն-
տեղ հեռախոս կա։ Հայրիկը զանգահարեց։
Կարգադրեց մորաքույր Կլաշային կանչել։
Մորաքույր Կլաշան մոտեցավ։ Հայրիկն
Ուլային բարձրացրեց հեռախոսի մոտ ու փողը
տվեց նրան։ Ուլան փողն առավ ձեռքն ու
ականջ դրեց։

— Բարև, Ուլա։ Ի՞նչ պիտի հարցնես։ Դե
հարցրու տեսնեմ։

— Հարցրո՛ւ, թե վոգնիկը զարթնե՞լ է,—
Ուլայի ականջին ասաց հայրիկը։

Ուլան վախեցավ, ու հետո հազիվ լսելի
ձայնով հարցրեց.

— Վոգնիկը զարթնե՞լ է։
— Զարթնե՞լ է, զարթնե՞լ է,— ասաց ձայնը
հեռախոսից։

— Թող ինքն ասի,— խնդրեց Ուլյան ավելի
կամաց։

— Հնավ,— պատասխանեց ձայնը,— բայց մի
քիչ սպասի՛ր, յես նրան բերեմ։

Յերկար սպասեցին։ Ու-
լայի ձեռքը հոգնեց փողը
բռնելուց և նա տվեց
հայրիկին։

— Դե հիմա լսի՛ր,—
և հայրիկը փողը դրեց Ու-
լայի ականջին։

— Ուլա, դու լսո՞ւմ ես,—

հարցրին հեռախոսից։

— Լսում եմ,— պատասխանեց Ուլյան ու
հանկարծ լսում է՝ փը՛ֆ,
փը՛ֆ... Վոգնիկը փնչաց-
նում է։

Ուրեմն, ճիշտ է, զարթ-
նե՞լ է։

— Փնչացնո՞ւմ է,—
ասաց Ուլյան հայրիկին
ու հանկարծ սիրտ առավ։

— Բարեւ, վոգնիկ, — բարձր գոռաց նա: —
Այդ յես եմ, Ուլյան: Ձայնս լսում ես:

Իսկ վոգնիկը նորից՝ փր՛ֆ, փր՛ֆ...

— Լսում ե, — ասաց Ուլյան հայրիկին:

— Դե նրան ասան, վոր հյուր ես գնալու
իրեն, — խորհուրդ տվեց հայրիկը, — ու գնանք
տուն: Քո ել քնելու ժամանակն ե:

— Մենք քեզ հյուր պի-
տի գանք, — գոռաց Ուլյան
ուժովը մեկ ու փողը ձեռ-
քից գցեց: Հայրիկը հազիվ
կարողացավ բռնել: Բռնեց
ու կախ տվեց՝ ուր պետքն
ե:

Յեվ Ուլյան վազ տվեց
տուն՝ մայրիկին պատմելու, թե ինչպես ե
վոգնիկի հետ հեռախոսով խոսել:

Մյուս որն Ուլյան բոլորի մոտ ել յեղավ՝
Լենայի, Միշայի, մորաքույր Կատյայի...
Բոլորի: Ու բոլորին ել պատմեց վոգնիկի
մասին:

ՅԵՂԻՆՋԵ ԽԱՇՈՒՆ

Շշի մեջ դրած ճյուղերի վրա պայծառ,
կպչուն, հոտով տերեւներ են դուրս յեկել:
Դուրսն ել տաքացել ե:

Ուլյան սկսում ե բարակ շորերով զբոս-
նել: Ջրոսնում ե, զբոսնում ու հանկարծ տուն
ե վազում, կանչելով.

— Խոտը, խոտը:

Մայրիկը խոտն առնում, մտիկ ե տա-
լիս:

— Այս, — ասում ե, — յեղինջ ե: Վոր-
տեղից ես գտել:

— Ցանկապատի մոտ: Այն-
տեղ շատ կա:

— Դե առ ես զամբյուղը,
գնա մի լիքը քաղիր: Յես դրա-
նից խաշու կեփեմ: Համով բան ե:

Ուլյան զամբյուղովը մեկ քաղեց: Մայրիկը
յեղինջը դատարկեց սեղանին: Սկսեց շոկել:

Արմատները, անցյալ տարվա տերեւներն ու բոլոր կեղտոտ բաները ջուկեց, գցեց կեղտամանը: Իսկ յեղինջը լվաց լցրեց թշե ամանի մեջ, վրան միս դրեց, ջուր լցրեց, աղ արեց ու դրեց վառարանի մեջ:

Պահարանից յերեք հատ ձու հանեց, փոքրիկ կաթասայի մեջ դրեց, վրան յեփջուր լցրեց ու ափսեյով ծածկեց — թող յեփվեն:

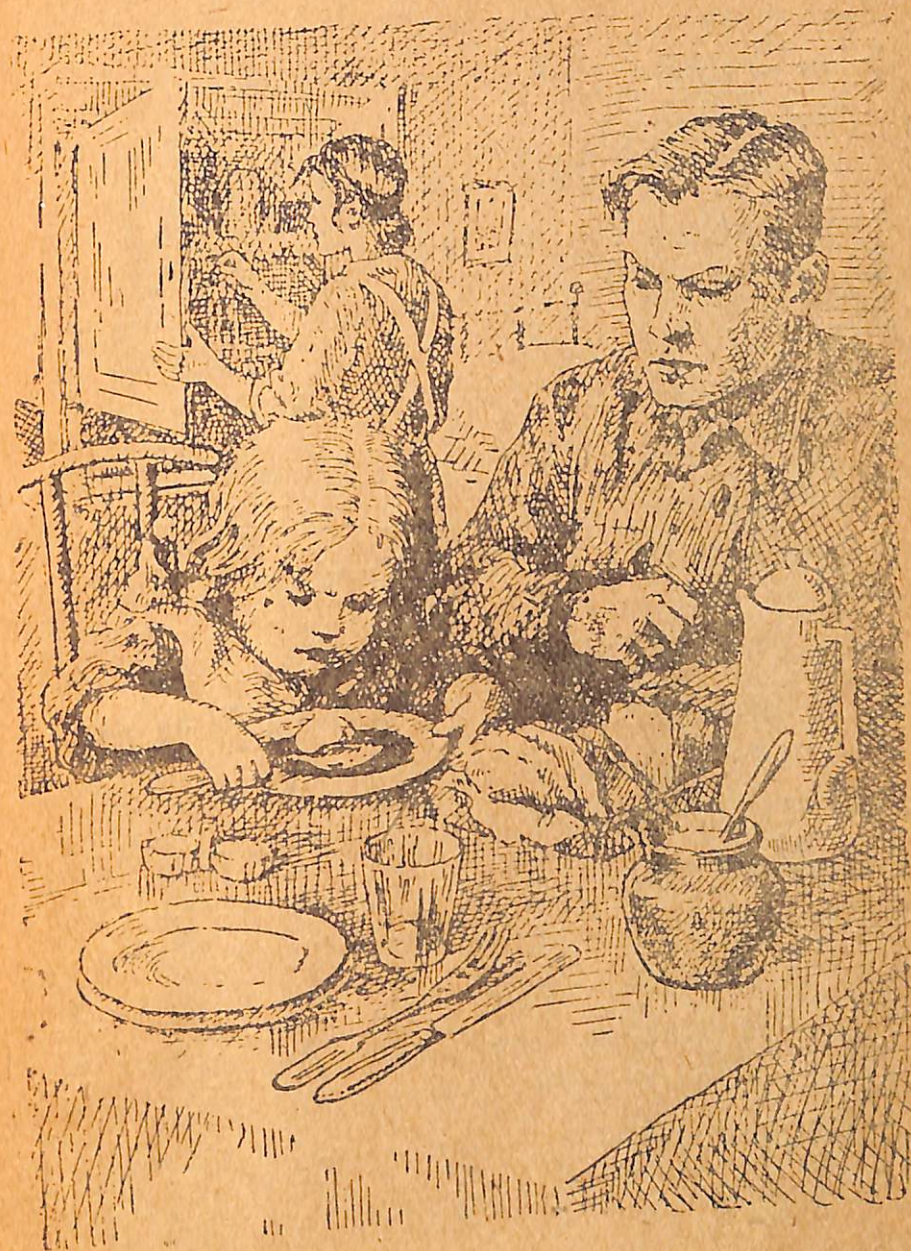
Հայրիկը ճաշի յեկավ: Մայրիկը թշե ամանը բերեց: Յեղինջե խաշուռն լըցրեց ափսեները, ամեն մեկի մեջ մի կըպճած ձու դրեց ու վրան կաթ լցրեց:

— Հապա, — ասում է, — փորձենք տեսնենք Ուլայիս գյուղը:

— Կ'աց, Ուլայ, յեսքեզ համար ձուն դանակով կտրեմ: Գդալով դու չես

կարող: Հուպ տվիր, թե չե՝ սոթ կտա — դուրս կընկնի: Վրադ կթափես:

Մինչև մայրիկը կգնար խոհանոցից դանակ բերելու, Ուլյան սկսեց ձուն գգալով սեղմել: Չգուշ-զգուշ է սեղմում: Հրես, հրես սոթ կտա: Նույնիսկ շոգեց—շատ դժվար է: Բայց և այնպես կտրեց:

— Եհ, ապրես, —ասում է հայրիկը:—Դու արդեն բոլորովին մեծացել ես: Յերբ ճաշ ես հնարել, ուրեմն մեծացել ես:

Ուլյան սկսեց խաշուն ուտել: Այ թե համով է:

— Յես ամբողջ ամառը յեղինջ պիտի քաղեմ:

— Այդ մեկն արդեն չե, —ասում է հայրիկը: Յեղինջը մատղաշ ժամանակն է լավ: Մեծացավ թե չե, ել բանի պետք չի: Կդախտանա: Ամառը մեզ համար դու մի ուրիշ բան կճարես:

ԾԻՏԻԿԸ ԹՌԱՎ ԳՆԱՑ

Դուրսն էլ ավելի տաքացավ: Ծառերի վրա քնքուշ տերևներ դուրս յեկան: Ձյուն բոլորովին չի մնացել ու գետինը բոլորովին չորացել է: Խոտն սկսել է դուրս գալ ու բիզ-բիզ ցցվել:

Մայրիկը ձմռանը հանել—տարել է խոր-դանոցը: Լուսամուտից բամբակները վերցրել է:

— Հապն, —ասում է, —ծիտիկիդ հետ վճնց պիտի անես: Դ՞ուք դուրս կտանես, թե՞ թողնենք լուսամուտից դուրս թռչի:

Ուլյայի ափսոսը գալիս է ծիտիկին: Չի իմանում ինչ անի: Լուռ կանգնել նայում է նրան: Իսկ ծիտիկը կարծես հենց այդտեղ եր ու այդտեղ: Կպել է փեղկին ու լուսամուտից նայում է դուրս: Տխուր, նույնիսկ ծպտուն չի հանում:

— Թող ինքը գլխի ընկնի, —ասում է մայրիկը, —այդպես ավելի հետաքրքրական է: Յեթե ինքը դուրս թռչի, մեր լուսամուտը

կհիշի: Կգա, կայցելի:

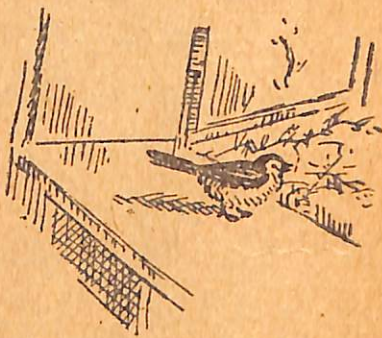
— Դե լսվ, — հա-
մաձայնում ե Ուլյան:

Մայրիկը լուսա-
մուտք բաց արեց,
թարմ ողբ լցվեց սե-
նյակը: Ծառերի վրա
ազատ ծիտիկները
ծլվում են: Ուլյայի
ծիտիկը հուզվեց:

Սկսեց թևերը թափ տալ, կտցով ապակին ծե-
ծել: Պոկ յեկավ ուղղակի լուսամուտի գոգը,
մայրիկի թևերի տակ:

— Ի՞նչ ե, խենթ, — ասում ե մայրիկը, —
ազատության հոտ ես առել: Լսվ, լսվ, նրա-
տիր, չորս կողմդ նա-
յիր: Ուլյա, մի կտոր
հաց տո՛ւր: Յես բրդեմ
սրա առաջ, գրավեմ:

Ուլյան այս կողմն
ե ընկնում, այն կողմն
ե ընկնում: Վոչ մի
տեղ հաց չկա: Իսկ ծիտիկն այլևս չապասեց:
Թը՛ռո՛ նստեց փեղկի ծայրին: Կտուցը մաքրեց

այս կողմը դարձավ, այն կողմը դարձավ, ու
թը՛ռո՛ առաջ, մոտիկ ճյուղի վրա:

— Ծիվ, ծիվ... Այսինքն՝ մնաս բարե՛, Ուլյա:
Գլուխ ե տալիս՝ ու ցտեսություն:

— Հրեն, հրեն, — կանչում ե Ուլյան: — Յես
տեսնում եմ նրան: Հրեն, ծառին նստած ե՛
նստարանի վերևը:

Ուլյան հիշեց, վոր իր գոգնոցի գրպանում
հացի կտոր կա: Հանեց ու բրդեց լուսամուտի
գոգը:

— Ծիտիկ, ծիտիկ, — կանչում ե Ուլյան, —
յեկ կեր:

Յեվ սկսեց յեղունգներով թխթխկացնել
լուսամուտի գոգը:

Թխթխկացնում ե ու թխթխկացնում, իսկ
ծիտիկը պինդ նստել ե ծառին ու տեղից չի
շարժվում: Հետո ավելի վերև ե թռչում ե
աչքից կորչում:

— Հիմա նա ել յետ չի՛ գա, — հարցնում
ե Ուլյան:

— Ինչպե՛ս թե չի գա: Կգա: Հացի փշրանքը
թող լուսամուտին ու Տիմկային նստեցրու
աթոռին:

— Տիմկային ինչու:

— Վոր կուտ ուտելու ժամանակ կատուն
ծիտիկին չբռնի: Դու ել կճանաչես, վոր այդ

մեր ծիտիկն է: Ուրիշ ծիտիկները մեր կատ-
վից վախենում են, իսկ մերը չի վախենում:

Ուլյան Տիմկային
նստեցրեց աթոռի
վրա. նստի՛ր: Տիմկան
նստում, մտիկ է տա-
լիս լուսամուտին:
Ողն է հոտոտում,
աչքերը կկոցում: Իսկ
ծիտիկը չկա:

Խեղճն այնպես էլ
անտեղինստեց մինչև
իրկուն: Մայրիկն ընթրիք բերեց: Հարցնում
է նրան.

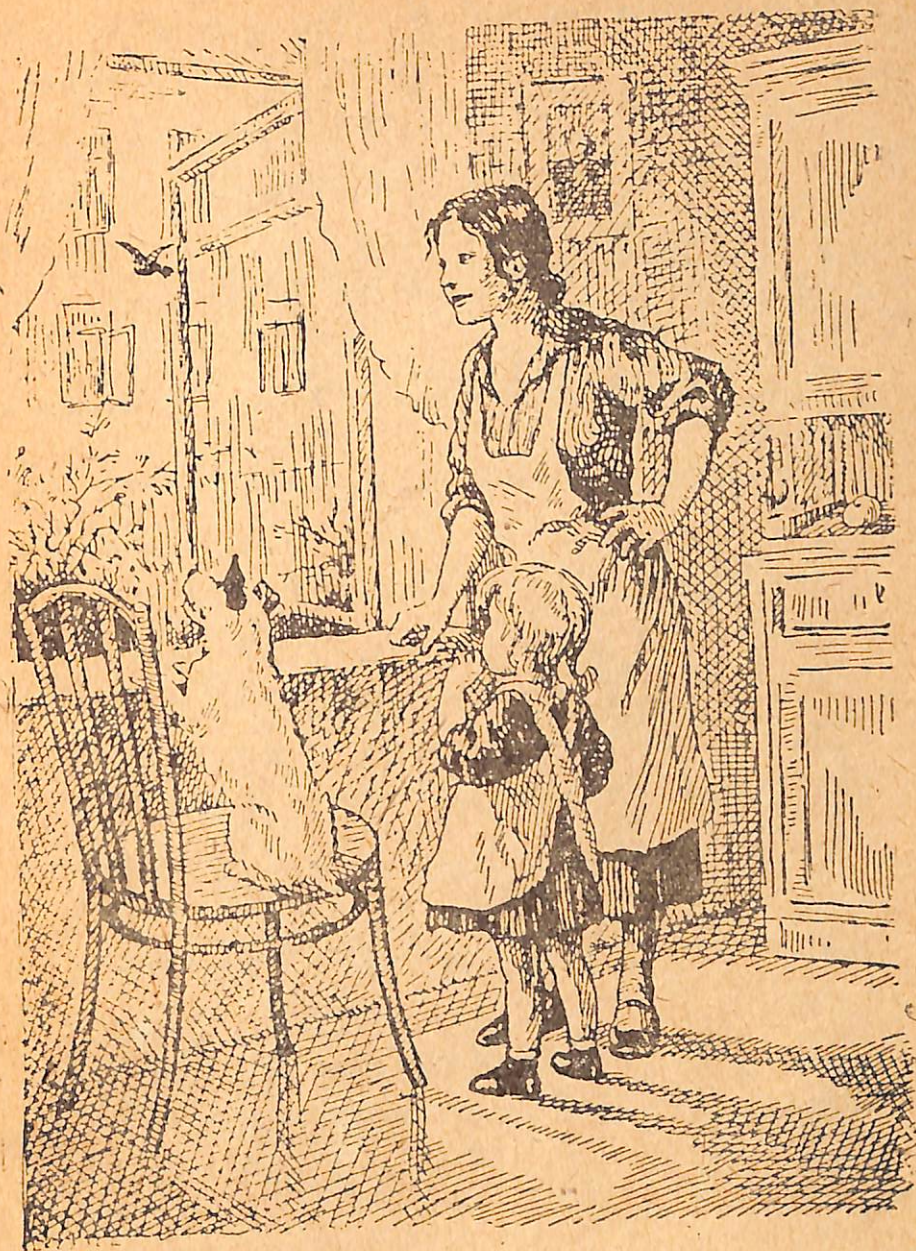
Այդ ինչ է: Ինչպես տեսնում եմ՝ մինչև
հիմա մնացել ես նստած:

Իսկ նա միայն փռշտաց ու ժպտաց:

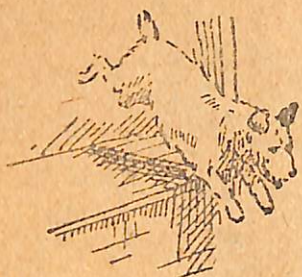
— Գո Ուլյան բա ուր է գնացել:

Տիմկան աղանջները
ցցեց, մարաղ մտավ ու
ձգվեց դեպի լուսամուտը:

— Զբոսնում ե, — հարց-
նում է մայրիկը: — Տես-
նում ես զրան: Ինքն զբոս-
նում է, իսկ Տիմկան նստել
է: Գնա՛ն նրան գտիր: Մեկ

ե, ծիտիկը յեկող չի: Տէս, մուլին ինչպէս
ե ընկել: Վաղուց մի տեղ քնել ե: Դէ, գնա
Ուլայի հետեից, կանչիր թող գա ընթրիքի:

Տիմկան լսում ե «գնա»,
լսում ե «Ուլայ» — այս բա-
նը նա հասկանում ե,—
թռչում ե լուսամուտի
գոգն՝ ու գեպի բակ:

— Հա՛վ, հա՛վ, հա՛վ: Այ-
սինքն՝ վորտեղ ես, Ուլայ: Ընթրելու ժամա-
նակ ե:

ՅՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Դուրսը բոլորովին տաքացել եր: Նույն-
իսկ շող եր: Ուլայն մինչև մուլին ընկնելը
մետակ զգեստով վազվզում եր:

Տան մօտի մարգերում սածիլ տնկեցին՝
պամիդոր, վարունգ, գազար, բողկ ցանե-
ցին: Չորս կողմ ճյու-
ղեր ել տնկեցին: Ճյու-
ղերի մեջտեղը հայրի-
կը տաշեղներից նըս-
տարան շինեց և չորս
բոլորն ավազ լցրեց: Յե՛վ Ուլայն արդեն իր
այգին ունի:

Խոտն ամբողջ բակը ծածկեց: Ծառերը
տերեւներով ծածկվում եյին: Չորս կողմը
կանաչ ե, ուրախ ե:

Ջրհորի մօտի, վորտեղ ճյուղնե սարն եր,
լորենիներից Միշան պարան կապեց: Կարե-
լի յեր ճոճանակի պէս ճոճվել: Ուլայն նըս-

տում ե պարանին, Տիմկային դնում ծնկներին ու ճոճվում:

Մի անգամ նրանք ճոճվում են, հանկարծ՝ հայրիկը:

— Յեկ, Ուլյա, հագնվիր: Գնում ենք գյուղ՝ տատի տունը:

Ուլյան ուրախացավ: Ճոճանակից ցած թռավ ու տուն գնաց հագնվելու: Տիմկան ել նրա հետևից: Գնդակի պես գլորվում ե: Նույնպես ուրախ ե:

— Տիմկային ել պիտի տանենք,— հարցնում ե Ուլյան հայրիկին:

— Նրան ուր: Նա այնտեղ տատի բոլոր հավերին կվախեցնի:

— Չի վախեցնի: Յես կտամ հավից հոտ կքաշի, նրանց հետ կժանոթանա ու ձեռք չի տա: Տանենք...

— Նրա համար տոմս պիտի առնենք:

— Պետք չի... Յես նրան կդնեմ զամբյուղի մեջ: Նա զամբյուղի մեջ մեռածի պես կմնա:

— Դե լավ:

— Տիմկա, նստիր լուսամուտին,— հրամայում ե Ուլյան,— մի խանգարի:

Տիմկան լուսամուտին նստել՝ դողում ե: Վախենում ե, չտանեն: Հանկարծ ծիվ-ծիվ: Ծիտիկն իջավ լուսամուտին: Կտցեց մի փըշուրը, կտցեց մյուսը:

— Մայրիկ, մայրիկ, — ասում ե Ուլյան փափալով,— մեր ծիտիկը յեկավ: Լուսամուտին Տիմկայի հենց պոչի մոտ՝ փշրանքներն ուտում ե: Չի վախենում:

— Նա քեզ ճանապարհ ե դնում տատիդ տուն:

Տիմկան պոչը պտտացրեց: Ծիտիկը վախեցավ, թռավ փեղկի ծայրը: Ինչպես այն անգամ, յերբ նրան բաց եյին թողնում:

— Նա գալու յե մոտդ,— ասում ե Ուլյան փափալով,— նրան հաց գցիր: Մի ափսե ջուր դիր մոտը:

Ուլան պատրաստվեց,
հագնվեց: Տիմկային դրեց
զամբյուղի մեջ ու հայրի-
կի հետ գնաց գեպի տը-
րամվայ:

Նստեցին տրամվայ: Հա-
սան կայարան: Տոմս գը-
նեցին ու գնացք նստան:
Շոգեշարժը ճչաց և նրանց
տարավ տատի տուն:

Գարունը վերջացավ, ամառը յեկավ:
Յտեսություն, Ուլա:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	Էջ
Սառցալուրան	3
Հեաքերը	7
Վոդնիկը	11
Զմուշկները	17
Ուլան չմուշկներով	21
Ծիտիկը	26
Ուլան դահուկներով	29
Տոնածառը	33
Նոր տարին	38
Սարը	43
Սահնակով	48
Բերդը	53
Վոդնիկը քնած է	58
Բուքը	62
Զյունե մարդը	68
Գարունը լուսամուտին	73
Զուր են խմում	77
Վոդնիկը հեռախոսով խոսում է	81
Յեղինչե խաշուն	85
Ծիտիկը թռավ գնաց	88
Յտեսություն	95

Լեզվական խմբագիր՝ Հ. Պետրոսյան
Տեխ. խմբագիր՝ Ան. Գասպարյան
Սրբագրիչ՝ Թ. Հովակիմյան

Գլավիտի լիազոր՝ Ղ.—3599 Հրատ. № 4576.

Պատվեր 356. Տիրած 3000.

Թուղթ 62×94. Տպագր. 61/4 մամ.

Մեկ մամ. 19200 նիշ. Հեղինակային 21/8 մամ.

Հանձնված է արտադրության 1 ապրիլի 1938 թ.

Ստորագրված է տպագրության համար 28 ապրիլի 1938 թ.

ԳԻՆԸ 2 Ռ.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0390447

534

3291

ԳԻՆԸ 2 Ռ.

ЛЕВ ЗИЛОВ

Оленькина зима

Гиз Арм. ССР, Ереван 1938